

Riksdagens protokoll

2000/01:94

Tisdagen den 17 april

Kl. 10.00 – 12.58

Protokoll
2000/01:94

1 § Bordläggningsdebatt med anledning av vårpropositionen

*Bordläggningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

Anmälades proposition 2000/01:100
2001 års ekonomiska vårproposition

Finansministern överlämnade 2001 års ekonomiska vårproposition 2000/01:100.

Anf. 1 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Om alla människor ska kunna känna trygghet krävs ett gemensamt ansvar. Därför presenterar regeringen i dag en rad reformer för trygghet och rättvisa – ökad trygghet och rättvisa i arbetslivet, för barnen och deras familjer och för pensionärerna.

Fru talman! Trots den internationella konjunkturavmattningen står Sveriges ekonomi stark. Tillväxten är god, inflationen är låg och de offentliga finanserna visar överskott. Jobben blir fler och arbetslöshetsmålet är nått. Räntorna är bland de lägsta i Europa. Den goda ekonomin är ett resultat av en framgångsrik ekonomisk strategi som regeringen arbetar med sedan 1994. Denna strategi kan beskrivas i tre steg.

Det första är att hålla ordning och reda i ekonomin. När vi tog över regeringsmakten 1994 hade Sverige en statsskuld på över 80 % av bruttonationalprodukten. I dag är situationen en helt annan. Statsskulden är nästan nere i 50 % av bruttonationalprodukten, och de offentliga finanserna går med överskott, inte som under regeringen Bildt med underskott.

Tack vare de senaste årens ekonomiska politik och ordning och reda i ekonomin finns det nu utrymme för reformer. Kommuner och landsting tillförs under fyra år 100 miljarder kronor för att stärka välfärdssektorn.

Jag antar att många i denna kammare läser tidningen Från Riksdag & Departement, som nyligen har gjort en redovisning av de tolv s.k. ekonomiska indikatorer som mättes i samband med toppmötet här i Stockholm för ett par veckor sedan mellan de femton EU-länderna. Av de tolv ekonomiska grenarna har Sverige tagit guldmedalj i fem grenar, i fem av tolv. På andra och tredje plats kommer ett par länder som har tagit två guldmedaljer.

Vad är Sverige då mest framgångsrikt på? Vi har den högsta sysselsättningsgraden bland personer mellan 55 och 64 år. Vi har den högsta satsningen i Europa på forskning och utveckling. Vi har de högsta sats-

ningarna på IT. Vi har de lägsta priserna på el och telefoni. Vi har den lägsta andelen personer som bara har grundskoleutbildning, dvs. vi har fler personer än man har någon annanstans i Europa som har en grundläggande utbildning utöver den vanliga obligatoriska skolan. Vi har näst bäst tillgång till Internet i hela Europa tillsammans med Finland.

Det här är resultat som inte har nåtts av en slump. Det är inte en slump att Sverige har en så god position i ekonomin i Europa. Den har nåtts tack vare denna framgångsrika ekonomiska strategi som har drivits under hela 90-talet.

Att det har gått så bra för Sverige och svensk ekonomi har också gjort att vi kan gå vidare med steg två. Steg två har varit det som hela tiden under de här åren har satts främst av regeringen, nämligen att bekämpa arbetslösheten. Vi kan gå vidare när det gäller arbetslösheten efter att ha nått 4-procentsmålet. Vi har satt upp ett mål om att 80 % av befolkningen ska vara sysselsatta år 2004. Vi hade förra året inte mindre än 134 000 fler personer i jobb, ett fantastiskt rekord som man strängt taget inte kan hitta tillbaka i svensk arbetsmarknadshistoria.

Efter denna strategis första steg med ordning och reda i ekonomin, med jobben främst, tar vi ut kompassen mot mer rättvisa reformer. När vi sätter rättvisan främst handlar det inte minst om att se till att de mest utsatta grupperna i vårt land får del av rättvisan. Vi sätter upp en nytt mål som är oerhört ambitiöst, på samma sätt som vi har satt upp tidigare ambitiösa mål och nått dem, nämligen att fram till 2004 halvera socialbidragsberoendet. Valfärden ska vara till för alla, inte bara för några. Det är en viktig socialdemokratisk princip.

Jag hoppas att den socialdemokratiska regeringen och samarbetspartierna inte är ensamma om detta synsätt och denna målsättning. Därför frågar jag: Är den borgerliga oppositionen beredd att också ställa sig bakom detta konkreta rättvisemål? Vågar ni ställa upp, eller ställer ni er vid sidan om, som när målet om halverad arbetslöshet sattes upp? Jag hoppas naturligtvis på besked från Gunnar Hökmark och övriga från den borgerliga sidan under den här debatten.

Vi ser nu en viss avmattning i den internationella konjunkturen. Därför är det viktigt att de mål vi har satt upp i vår ekonomiska politik också kan hållas. Vi ser att de överskottsmål som vi har satt upp överträffas. Det visar att vi har en god marginal och goda förutsättningar att också möta eventuella ytterligare försämringar exempelvis i amerikansk ekonomi.

Vi har i det här budgetförslaget lagt in en rad nya insatser för att stärka sysselsättningen. Vi utgår från att de insatserna kan bidra till att vi når vårt sysselsättningsmål men också till att skapa ett Sverige i balans eftersom sysselsättningen är en av de allra viktigaste regionalpolitiska uppgifterna tillsammans med en starkt infrastruktur och en del andra utjämningsinsatser.

Fru talman! Ökad rättvisa och trygghet i arbetslivet och för barnen och pensionärerna är i fokus i årets vårproposition. Låt mig först tala om barnen.

Många barnfamiljer har i dag svårt att få ekonomin att gå ihop. Barnfamiljerna fick bära ett tungt lass under saneringsåren i början av 90-talet. Därför har satsningar på barnfamiljerna prioriterats högt de senaste åren. Fram till 2003 satsas över 10 miljarder kronor på en bred familjepo-

litisk reform. En del är redan genomfört. Vi har höjt barnbidragen vid två tillfällen, och det är nu uppe i 950 kr. Det är det högsta belopp vi någonsin har haft både i nominella och reala termer. Barn till arbetslösa ges från den 1 juli i år rätt till förskoleverksamhet. En maxtaxa i barnomsorgen införs fr.o.m. nästa år, och föräldraförsäkringen förlängs också med en månad nästa år. Dessutom införs en rätt till barnomsorg för barn till föräldrar som är föräldralediga med annat syskon, och allmän förskola för fyra- och femåringar införs med verkan fr.o.m. 2003.

I årets vårproposition föreslår regeringen ytterligare insatser för barnfamiljerna. Garantnivån i föräldraförsäkringen höjs från 60 till 120 kr per dag med verkan fr.o.m. nästa år, och sedan går vi vidare med ytterligare höjningar 2003 och 2004.

Studiebidraget till gymnasieungdomar utökas till tio månader med verkan fr.o.m. 2003. Det innebär en kassaförstärkning om 950 kr per år för dessa ungdomar och deras familjer.

Sammantaget handlar det om kraftiga satsningar på barnfamiljerna inom ramen för den generella välfärdspolitiken. Jag vill därför ställa frågan till Folkpartiet, som ju brukar tala väl om den generella välfärdspolitiken eller i varje fall tidigare stödde den generella välfärden: Ställer ni er bakom de här förbättringarna för barnfamiljerna, eller är er familjepolitik numera densamma som Kristdemokraternas och Moderaternas?

En annan prioriterad grupp är de äldre pensionärerna. Trots de senaste årens satsningar upplever många pensionärer i dag en otrygghet. Ett problem är att skillnaderna i levnadsstandard är stora beroende på var man bor i landet och hur mycket äldreomsorgen kostar i kommunerna. Det är en orättvisa som skapar otrygghet för den enskilde och som måste bort. Därför föreslår regeringen i vårpropositionen med verkan fr.o.m. nästa år ett förbehållsbelopp, som garanterar att alla pensionärer har en viss summa kvar att leva på varje månad när äldreomsorgen är betald.

Därför går min fråga till de borgerliga partierna, till oppositionen: Är ni beredda att stödja detta förslag, som gynnar framför allt de sämst ställda pensionärerna?

Regeringen föreslår också förbättringar när det gäller bostadstilläggen för pensionärerna. Förra året höjde vi bostadstilläggen för en halv miljon pensionärer mellan 1 000 och 6 000 kr. Nu går vi vidare med ytterligare förbättringar för pensionärernas bostadstillägg. Min fråga går till de borgerliga, till oppositionen: Är ni beredda att stödja förbättringarna för pensionärerna och deras bostadstillägg?

Regeringen avsätter nästa år ytterligare 200 miljoner kronor till tandvården. Det är oerhört angeläget, inte minst för de äldre, och jag är naturligtvis intresserad av att veta om de borgerliga partierna kommer att stödja förslaget om ett ytterligare stöd till de äldre framför allt för deras tandvård.

Vi gör en väldigt stor satsning som de äldre också är oerhört beroende av, nämligen på sjukvården, för att bekämpa köer, för att öka tillgängligheten i sjukvården och inte minst för att förstärka de äldres sjukvård. Det är en satsning om närmare 4 miljarder kronor under de närmaste åren. Min fråga går till de borgerliga partierna: Kommer ni att stödja denna väldigt stora förstärkning av sjukvården som föreslås i vårpropositionen?

Ett tredje prioriterat område i årets vårproposition är ökad trygghet i arbetslivet. Bland många förslag för vi fram en förstärkning av arbets-

skadeförsäkringen. Det är en rättvisefråga, eftersom arbetsmiljön för många är hård och många är utsatta. Jag vet att detta är en av många arbetstagare i vårt land efterlängtat åtgärd. Därför går också här min fråga till de borgerliga partierna: Är ni beredda att stödja den miljardsatsning på en förbättring av arbetsskadeförsäkringen som föreslås i vårpropositionen?

Vi föreslår också en höjning av både golv och tak i a-kassan. Det är inte minst med tanke på att moderaterna tidigare har attackerat a-kassan intressant att höra hur de borgerliga partierna ställer sig till höjningen av golvet och av taket i a-kassan.

Till sist har vi också ett väldigt viktigt inslag i vårpropositionen om de nya svenskarnas ställning i samhället. Vi föreslår att barn till asylsökande ska ges rätt att gå i skolan, att äldre invandrare ska få ett särskilt äldreförsörjningsstöd, att stödet till organisationer som bedriver antirasistiskt arbete ska stärkas och att man ska påbörja ett försök med regionala diskrimineringsombud.

Jag tror att det är väldigt viktigt att vi får ett besked från oppositionen om den är beredd att stödja alla dessa praktiska insatser för våra invandrare.

Vi höjer också biståndet kraftigt, upp till 0,86 %. Det finns väldigt olika uppfattningar bland de borgerliga partierna om detta, och det vore intressant att höra vad de har för uppfattning om det väldigt kraftiga bistånd som föreslås.

Till sist vill jag konstatera att det finns många andra saker – den ekologiska utvecklingen, förbättrad miljö osv. – i denna vårproposition. Det är naturligtvis min förhoppning att vi ska kunna få en bra diskussion. Jag vill till sist tacka mina samarbetspartner i Vänsterpartiet och Miljöpartiet för ett gott samarbete med att ta fram denna vårproposition och ser fram emot en trevlig debatt.

Anf. 2 GUNNAR HÖKMARK (m):

Fru talman! Finansministern ställer många frågor och lämnar få besked. Han ger besked om att regeringen vill göra väldigt mycket, men han redovisar över huvud taget inte vad regeringen vill göra för att minska socialbidragsberoendet och för att bekämpa arbetslöshet. Han ställer i stället frågor, och dem kan jag svara mycket enkelt på: Vi kommer liksom andra oppositionspartier att redovisa vår politik när vi lämnar vår motion, men vi kommer också, till skillnad från regeringen, att redovisa konkreta åtgärder för att uppnå de mål som vi har för vår politik.

Fru talman! I den här propositionen har regeringen lämnat ett bokslut över 1990-talets ekonomiska utveckling, men ingenstans i den står det någonting om att Sverige i dag har den högsta arbetslösheten någonsin i en högkonjunktur. Ingenstans nämns det avgörande faktum att vi går ut ur en högkonjunktur med den högsta arbetslöshet som vi någonsin har haft.

Det är i själva verket så att vi har en så hög arbetslöshet att regeringen medvetet väljer att inte räkna alla arbetslösa. När man från SCB redovisar antalet arbetslösa räknar man samman dem som är i konjunkturbedröende åtgärder, de latent arbetssökande och de deltidsarbetslösa och summerar arbetslösheten till närmare 16 %. Läger vi sedan till de förtidspensionerade och dem som är socialbidragstagare på grund av brist på

arbete, blir det ännu mycket fler. Men ni räknar inte dem. 12 % av arbetslösheten räknar ni inte.

Jag skulle här i dag till Bosse Ringholm vilja ställa frågan: Varför nämner ni inte i bokslutet över 1990-talet att ni går ut ur en högkonjunktur med den högsta arbetslösheten någonsin i modern tid? Varför redovisar ni inte alla arbetslösa? Är det därför att ni inte vill och inte vågar redovisa en politik som kan bryta denna utveckling?

Detta är en av de allra allvarligaste sakerna. Förtränger man arbetslösheten förtiger man också det behov av en ny politik som finns, och därmed cementerar man de nya klassklyftor som öppnar sig i det svenska samhället. Den segregation som växer fram och det utanförskap som vi ser nämns inte, utan i stället skryter regeringen över att högkonjunkturen har gett fler jobb. I själva verket borde man skämmas över att man har misslyckats så kapitalt.

Man skryter med att vi har en unikt snabb utveckling av sysselsättningen. Det är sant, men det beror ju på att vi har en unikt snabb ökning av sjukfrånvaron. Mellan 1997 och 2000 ökade sjukfrånvaron så snabbt att andelen sysselsatta i faktiskt arbete inte ökade med en promille. Med de prognoser som Riksförsäkringsverket har för de kommande åren kommer hälften av den sysselsättningsökning som Bosse Ringholm nu berömmar sig av att ätas upp av ökad sjukfrånvaro.

Jag skulle därför till finansministern här i dag vilja ställa frågan: Är det rätt att vi har den högsta arbetslösheten i en högkonjunktur i modern tid, och varför nämner ni den inte och varför redovisar ni inte er politik? Därmed bär ni ansvaret för att befästa en arbetslöshet som skapar social otrygghet och ökar segregationen.

Fru talman! Regeringen beskriver också ett bokslut över utgiftsutvecklingen under 1990-talet. Det är bra att man där konstaterar att det var 1980-talets snabba utgiftsutveckling som lade grunden för krisen under 90-talet. Det var lite grann tråkigt att Bosse Ringholm inte hann läsa den delen innan han kom in här i kammaren och beskrev skulden för alla fel som varande regeringen Bildts.

Det är en rätt intressant beskrivning som regeringen har av 90-talets problem. Först konstaterar regeringen Persson att det var regeringen Carlssons fel att de stora problemen byggdes upp på 80-talet.

Sedan är det ett tomrum. Ingenting händer förrän hösten 1994, då Göran Persson tillträder som finansminister. Det är som om tideräkningen är före och efter G.P. Göran Persson tillträdde hösten 1994. Enligt den regering vi har är han en oerhört kraftfull person. Han är så kraftfull att när han tillträdde i oktober 1994 så fick han den ekonomiska utvecklingen att svänga redan 1993. Dessutom vidtog han sådana kraftåtgärder att det beslutades om ytterligare saneringar hösten 1993 och våren 1994, som socialdemokraterna visserligen röstade emot men som fick en varaktig effekt under hela 90-talet. Tänk, en sådan man! Tänk att vi har fått vara med om detta under i den svenska politiken!

Men när regeringen kommer med denna nya myt gör man sig skyldig till samma propagandafel som när man tidigare beskrivit allting som regeringen Bildts fel. Man glömmer bort att det var den politik som man röstade emot mellan 1991 och 1994, den politik som man demonstrerade emot, som lade grunden för en sanering av statsfinanserna. Man försöker

Prot. 2000/01:94
17 april

*Bordlägningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

också förhålliga och säga att det är politiken efter 1994 som har gjort allt. Sanningen är dock en annan.

Statens utgifter har sedan 1994 ökat med nästan 6 % årligen, om vi undantar räntekostnaderna. I det bokslut som regeringen har med redovisar man de egna insatserna. Efter 1994 har man minskat utgifterna med 71 miljarder, vilket balanseras av ett reformprogram som har ökat utgifterna med 71 miljarder. Det kallas att gå runt ett varv och vara tillbaka vid ruta 1.

Fru talman! Inte nog med det. Regeringen har nu bestämt sig för att accelerera utgiftsutvecklingen. Vi har nu en situation där utgifterna kommer att öka snabbare under de kommande åren. Utgiftstaken har blivit till utgiftsmål, och vi ser en fördubbling av takten i utgiftsökningen. Samtidigt viker konjunkturen. Regeringen bygger härmed in ytterligare ett moment av orättfärdighet.

1980-talets utgiftspolitik kom att skada många människor genom att de drevs ut i arbetslöshet. Den egna tryggheten förändrades från dag till dag, därför att politiker hade ställt ut löften som de inte kunde hålla. Nu gör man likadant.

Sverige har nu en utgiftskvot som är 15 % högre än den i jämförbara OECD-länder. Det innebär att vi löper risk att få en allt svagare ekonomisk utveckling. När skattebaserna rör sig kommer man att tvingas höja skatterna för dem som man samtidigt sparar på i de offentliga utgifterna. Det blir en slags Charles Dickens-politik. Man kommer att tvingas genomföra besparingar på grund av att man nu har större utgifter som man inte har råd med i en vikande konjunktur, samtidigt som man kommer att tvingas höja skatterna.

Vi har redan sett den utvecklingen. Vi har sett hur fastighetsskatten höjs. Vi har sett hur bensen- och energiskatter höjs. Vi har sett hur kommunalskatter har höjts. Vi har sett hur alla de skatter som betyder mest för låg- och medelinkomsttagare har höjts samtidigt som man har gjort undantag för utländska höginkomsttagare och miljardärer. Den orättfärdigheten kommer att fortsätta.

Jag skulle vilja ställa frågan till Vänsterpartiet och Miljöpartiet: Kommer ni att stödja en politik som är så uppenbart orättfärdig, där reformer ständigt heter ökade offentliga utgifter som stärker landsting, kommuner och de stora offentliga bidragssystemen men aldrig de enskilda människorna?

Den ekonomiska tillväxten under de kommande tre åren skulle, med en måttlig ökning av de offentliga utgifterna på bara 1 %, ge oss möjlighet att sänka skatterna med drygt 110 miljarder kronor. Då skulle tillväxten komma enskilda människors trygghet till del. Det skulle innebära drygt 2 000 kr i månaden. Det skulle, Bosse Ringholm, vara det absolut mest effektiva sättet att bekämpa bidragsberoende. Vårt mål är långt mer omfattande än ert. Vårt mål är att den som behöver betala skatt inte ska behöva socialbidrag. Den som behöver socialbidrag ska inte behöva betala skatt.

Fru talman! Det finns ett alternativ i denna kammare. Det bygger på att vi ser till att det våras för svensk företagsamhet och enskilda människor och på att social trygghet ska heta att människor behöver så få och så små bidrag som möjligt, inte att de ska vara beroende av så stora bi-

drag som möjligt. Det alternativet kommer vi att presentera när vi lämnar vår motion.
(Applåder)

Prot. 2000/01:94
17 april

*Bordlägningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

Anf. 3 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Fru talman! Det här är en bra budget. Jag ska också erkänna att den kunde ha varit bättre. Jag ska försöka förklara hur den kunde varit bättre. Men först vill jag tala om vad som gör den bra.

Jag gläder mig särskilt åt höjningen av grundbelopp och tak i akassan, miljardsatsningarna på arbetsskadeförsäkringen och vården, förbehållsbeloppet i äldreomsorgen, satsningarna för ökat byggande, på miljön och ökat bistånd. Detta gör vi samtidigt som vi fullföljer tidigare utlovade reformer: maxtaxa i barnomsorg, studiestödet och en ytterligare utbyggnad av tandvården. Vi kan göra en lång lista.

Att vi kan göra allt det här beror inte på att vi är goda och de andra onda. Det beror inte heller på börsens upp- eller nedgång. Det beror på att sysselsättningen och antalet arbetade timmar har ökat rejält de senaste åren. Samtidigt har inflationen varit låg. Reallönerna har ökat mer än på flera decennier. Svartmåla inte allting, Gunnar Hökmark. Det är ingen som känner igen Gunnar Hökmarks beskrivning.

Vi slår vakt om starka offentliga finanser, så starka att den offentliga nettoskulden nu är borta. Bruttoskulden ligger långt under EMU-kraven. Starka offentliga finanser ger oss – medborgarna – möjlighet att välja. Det ger oss möjlighet att reservera utrymme för en arbetstidsreform. Men svaga offentliga finanser öppnar för nya sparpaket. Stora skattesänkningar hotar välfärden, Gunnar Hökmark. Gunnar Hökmark talar om att vi har för mycket utgifter och lämnar receptet att vi ska minska inkomsterna. Det är ett lite udda recept på problemet.

Av den beskrivning som jag nu gör skulle man kunna dra slutsatsen att jag tror att vi lever i den bästa av världar. Men det gör vi inte. Vi ska akta oss för allt som liknar skrytsamt självberöm. Jag vet att det finns många pensionärer, fattigpensionärer, som tänker: gärna medalj, men först en rejäl pension. Jag vet att revorna i välfärden är stora. Inkomstklyftorna i samhället har växt under 90-talet.

Fru talman! Man behöver bara göra en klassresa över dagen. Ta tunnelbana, spårvagn eller buss mellan olika stadsdelar i Stockholm, Göteborg eller Malmö, så kan ni själva se klyftorna. Eller res ut i landet till någon av de orter där arbetslösheten fortfarande ligger runt 10 % och där flyttlassen rullar.

Vi vet att andra problem väntar. Demografin och kunskapssamhället är två.

Fru talman! Att bli äldre är inget problem i sig. Tvärtom är det bra att bli äldre, särskilt om man tänker på alternativet. Men fler pensionärer ställer ökade krav på dem som jobbar. Kunskapssamhället kräver att fler studerar längre. Alla här i kammaren förstår att det är en nödvändig investering som kräver sina utgifter. Men det är inte alla som tänker på att den satsningen också innebär ett minskat utbud av arbetskraft och därmed en förlust av inkomster. De som studerar på heltid kan näppeligen arbeta heltid samtidigt. Det är en förlust av inkomster, för den enskilde och för samhället.

Fru talman! Vi har tre stora utmaningar att möta: jobben, välfärden och rättvisan. I det här första inlägget ska jag börja med jobben och välfärden.

Gunnar Hökmark undrade hur vi ska halvera antalet socialbidragstagare. Grundreceptet är enkelt: att få fler i arbete. Det är det bästa och riktigaste receptet. Därför ska vi klara målet att 80 % av arbetskraften mellan 20 och 64 år finns registrerade som sysselsatta 2004.

Jag ska gå längre än så. För att räknas som sysselsatt räcker det att ha arbetat en timme under mätveckan. Långtidssjuka räknas också som sysselsatta. Det riktiga målet är inte att hyfsa statistiken utan att öka antalet personer i arbete, att öka antalet arbetade timmar.

Det kräver ett bättre arbetsliv, ett hållbart arbetsliv där vi inte slår ut arbetskraft i förtid vare sig till sjukskrivningar eller till förtidspension. Därför är satsningen i budgeten på en bättre arbetsskadeförsäkring och rehabilitering så viktig. Vi ska erkänna att det i dag framför allt är kvinnor i offentlig sektor som drabbas. Det kräver att vi förbättrar både arbetsmiljö och löneläge i den sektorn. Men det kräver – och det vill jag säga till Gunnar Hökmark – mer resurser, mer pengar, och inte mindre som ni moderater hävdar.

Fru talman! För att få fart på jobben krävs att vi får fart på byggandet. Det gäller inte minst i de etablerade tillväxtregionerna. Därför är byggsatsningen i budgeten bra och viktig.

För att klara jobben behöver vi fler och växande företag. Oron runt Ericsson visar att vi inte får göra oss beroende av några få storföretag. Därför erkänner jag att det är en brist att vi i den här budgeten inte har gjort tillräckligt för att göra det enklare att starta och driva företag. Det förenklingsarbete som drivs inom departementen som kallas Simplex får inte ta semester den här sommaren utan ska slutredovisas med konkreta förslag vad gäller både förenklingar och skattesidan till höstens budget.

För att klara jobben behöver vi satsa på en bättre infrastruktur. Det är inte vi i Vänstern, fru talman, som stoppar någon proposition. Vi ser det tvärtom som ett problem att infrastrukturpropositionen snart börjar påminna om sagan om mannen som skulle till skräddaren och köpa en rock. Han fick varje gång på lördag höra att det inte bidde något. Det bidde nästa lördag. Till slut bidde det inte någon rock eller kostym, utan det bidde ingenting, en tumme.

Jag påstår inte att problemet är Rosengren, även om han är frånvarande här i dag. Orsaken är snarare vårt budgetsysteem med utgiftstaken. Det är ett system som inte klarar att skilja på utgifter för konsumtion och för investeringar. Det är ett system där ökade kostnader för sjukskrivningar i praktiken tränger undan utrymmet för investeringar i infrastruktur.

En långsiktig lösning kräver ett nytt budgetsysteem med en särskild investeringsbudget. På kort sikt måste vi hitta nya finansieringsformer. Det enklaste och billigaste är att staten lånar till investeringar av Riksgälden. Det som kallas PPP-lösningar innebär att staten i praktiken lånar eller leasar vägar av privatbolag. Det är ingen bra lösning. Det innebär bara att skattebetalarna får betala onödigt höga räntekostnader.

För att klara jobben och den uthålliga tillväxten behöver vi en ekologisk omställning. Därför måste kommande infrastruktursatsning vara just

en miljöanpassning av transportsystemen. I budgeten talar vi också om en satsning på järnvägen.

Fru talman! I dag talar vi om nya miljömål, att inom en generation ha åtgärdat de stora miljöproblemen. Då är det viktigt att restaurera och rädda kvar hotade miljöer, men framför allt måste vi börja investera i ny miljöanpassad teknik. Därför är satsningen på ett investeringsprogram för klimatåtgärder, KLIMP, en riktig guldklimp i budgeten. Den är viktig för miljöns skull men också för att skapa en växande marknad för nya företag i miljösektorn.

Till sist i detta inlägg ska jag tala om välfärden. Vi är glada att vi nu äntligen kan höja både grundbelopp och tak i a-kassan. Vi är bestämda i vår uppfattning att en andra höjning bör ske under 2002.

Vi måste också klara uppgiften att höja taken i föräldra- och sjukförsäkringen. Vi har drivit den frågan jättehårt i Vänsterpartiet. Men eftersom Socialdemokraterna gav upp i ett sent skede och sedan Miljöpartiet vägrade ens en försiktig kompromiss fick frågan falla.

Men frågan står inte still. Vänsterpartiet och Socialdemokraterna har redan offentligt och tillsammans bundit sig för ett löfte om höjda tak. Om det inte går på annat sätt får frågan lösas i kommande val. Vi i Vänsterpartiet kan inte tänka oss att backa. Det generella välfärdssystemet kräver att alla är med både som betalande och mottagare. Systemets styrka är att det omfattar alla. Bryter man den principen bryts systemet sönder. Det kommer att drabba de ekonomiskt utsatta allra värst. Ett sådant systemskifte kan vi i Vänstern aldrig acceptera eller medverka till.

Fru talman! Det är bara att erkänna att på sikt är frågan om valet mellan höjda tak och generell välfärd eller grundtrygghet ett hot mot den rödgröna alliansen. Den frågan ska vi återkomma till.

Fru talman! Det finns de som säger att vi måste byta system i Sverige och EU-anpassa oss, att skattesänkningar ska gå före generell välfärd. De rösterna hörs från vissa professorer, från delar av näringslivet och från de borgerliga partierna.

Vi har hört Gunnar Hökmark här i dag. Han talar om nya klassklyftor. Jag erkänner att de finns, Gunnar Hökmark. Men vad är hans recept mot de nya klassklyftorna? Jo, det är att ersätta dem med de gamla klassklyftorna. Tillbaka till framtiden är det recept moderaterna står för. Det kommer vi inte att acceptera.

Vi har visat att ni har fel i er politik och i er analys. Vi behöver inte alls riva välfärdsbygget. Vi har klarat att sanera de offentliga finanserna. Antalet jobb ökar, och vi ska se till att de fortsätter att öka. Vi ska nu från en styrkeposition inte bara renovera utan bygga ut folkhemmet så att alla får rum. Det är vad vi nu gör, och det är vad vi ska fortsätta med, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

(Applåder)

Anf. 4 MATS ODELL (kd):

Fru talman! Den korta lyckliga tid då Sverige hade en ekonomisk utveckling som var lika bra som genomsnittet av OECD-länderna är nu enligt vårpropositionen över. Denna lyckliga parentes betydde att eftersläpningarna i den ekonomiska utvecklingen sedan 1970-talet tillfälligtvis hejdades av en stark internationell högkonjunktur.

Prot. 2000/01:94
17 april

*Bordlägningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

Den grundläggande svaga tillväxten, som gett en trettioårig tillbakagång jämfört med de flesta av våra jämförbara länder, märks i dag för var och en genom de stora bristerna i vården, krisen i skolan och nedrustningen av polisen och rättssamhället, trots det högsta skatteuttaget av alla industriländer på detta klot.

När konjunkturen nu vänder ned och statsskulden enligt vårpropositionen beräknas öka med 35 miljarder från 1 105 miljarder i år till 1 140 miljarder år 2004 hade landet verkligen behövt en mer ideologiskt samstämd och handlingskraftig regering än den nuvarande. En regering som inte bara hade nöjt sig med att säga att vi nu har "normalkonjunktur", dvs. fortsätter att släpa efter.

Fru talman! Vi har under budgetprocessen sett hur samarbetet mellan de tre samarbetspartierna knakar alltmer betänkligt i fogarna. Man har ändå trott att de hankar sig fram. Men man blir lite betänksam när man hör finansministern här i dag. Nu ställer han frågor till oss i oppositionen som om han var osäker på att få igenom budgeten. Ställer ni upp på våra förslag om tandvård? Ställer ni upp på våra förslag om föräldraförsäkringen? Ställer ni upp på resurser till sjukvården, bistånd osv.? Litar inte finansministern på att samarbetet håller ens genom budgetprocessen är det illa.

Sveriges ekonomi väntas under hela treårsperioden utvecklas sämre än genomsnittet för världen i stort. 15 % av svenskarna i arbetsför ålder står utan reguljärt arbete. Många oroar sig också med rätta för hur det går när man blir sjuk eller gammal eller både-och. Nyblivna föräldrar och föräldrar med barn i skolåldern undrar om det finns konkreta åtgärder och resurser till att lösa lärarbristen och alla de andra kriserna i den svenska skolan. Det gör det tyvärr inte. Sverige behöver en regering som förmår återupprätta en bra och fungerande skola för våra barn.

Landets småföretagare väntar förgäves på mindre byråkrati och mindre krångel och på de regelförenklingar som näringsdepartementet i åratal har utlovat. Medan superdepartementet går på tomgång och tillsätter nya arbetsgrupper fortsätter vägnätet att förfalla, Lars Bäckström, oavsett vad ni säger.

Runtom i landet finns i dag människor som undrar om de ska kunna ta sig till jobbet utan att riskera att slå sönder bilen och om skogsprodukter och andra varor ska kunna fraktas till sina köpare eller inte. Allt större delar av vägnätet i Sverige stängs av under tjällossningen. Men inte ett, säger ett, ord om vägarna finns i vårpropositionen. Denna regeringskonstellation är varken mer eller mindre än en katastrof för alla som är beroende av Sveriges vägar. Nu behövs det snart en ny regering, fru talman, annars stannar Sverige.

Sanningen är också den att de nya anslagen till polisen bara nödtorftigt täcker de svarta budgethålerna från tidigare nedskärningar. Rättssamhället behöver nu restaureras från grunden.

Småbarnsfamiljer som undrar över när det blir mer tid för barnen finner visserligen till sin glädje att garantibeloppet i föräldraförsäkringen enligt kristdemokraternas förslag fördubblas. Men samtidigt ser de att regeringens största satsning för barn och ungdom återfinns under rubriken "En politik för ökat utbud av arbetskraft". Det står så här: En max-taxa införs inom förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen som minskar marginaleffekterna och därmed främjar arbete.

Mer tid för barnen blev i stället mer tid på jobbet! Sverige behöver en helt ny familjepolitik som ger mer tid för barnen, också för ensamstående småbarnsföräldrar.

Finansministern talade om de sämst ställda pensionärerna. Javisst ska de få lite mer pengar i bostadsbidrag – mellan 33 och 45 kr! Så var det med den satsningen på de sämst ställda pensionärerna. När det gäller sveket mot änkepensionärerna återställer man inte heller där, trots upprepade löften från Vänsterpartiet. Landets pensionärer behöver en ny regering.

Regeringen återkommer gång på gång till att man ”konsekvent prioriterat” och ”värnar kvaliteten” i skolan, vården och omsorgen. Men enligt Kommunförbundets sammanställning i mars, där situationen redovisades, har ökningarna av statsbidragen sedan 1996 faktiskt ätit upp av att man har varit tvungen att täcka underskott, täcka löneökningar och täcka prisökningar samt ta hand om ett växande antal ungdomar i skolan och fler äldre i äldreomsorgen.

Vi kristdemokrater anser att det behövs både mer resurser och bättre verksamhetsförutsättningar för dessa livsviktiga samhällsområden. Man måste kunna lita på samhällets kärnverksamheter.

Fru talman! Sveriges grundläggande ekonomiska problem är långt ifrån lösta. Låt mig ta några exempel.

Eftersläpningen fortsätter. Sveriges ekonomi väntas utvecklas sämre än genomsnittet för världen, sämre än genomsnittet för EU och sämre än genomsnittet för Norden under de kommande åren. Men insikten om detta och dess konsekvenser tillsammans med förslag till åtgärder lyser totalt med sin frånvaro i propositionen.

Statsskulden beräknas öka med 35 miljarder kronor mellan 2001 och 2004. Hela överskottet ligger i pensionssystemet. Det skulle vara intressant om finansministern kunde förklara hur det överskottet i pensionssystemet och våra premiepensioner ska kunna användas som en kommande dämpning och buffert för finanspolitiken i en konjunkturavmattning. Visserligen kommer statsskuldens andel av bruttonationalprodukten att ligga strax under 50 % år 2002, men om vi går tillbaka till den förra lågkonjunkturen ser vi att vi har 500 miljarder mer i statsskuld nu än vi hade med den statsskuldsnivå på drygt 40 % som rådde vid ingången av den förra lågkonjunkturen 1990.

Läget är alltså både att vi har en högre arbetslöshet, som Gunnar Hökmark sade, och en högre statsskuld när vi nu går in i den här lågkonjunkturen.

Statsbudgeten visar underskott under hela treårsperioden. Det är faktiskt den bistra sanningen. Överskottet finns i de offentliga finanserna, och det ligger i pensionssystemet. Statens finanser går back för närvarande.

Skattepolitiken har i stort sett upphört. Förutom det tidigare aviserade stödet till sjöfarten föreslås nu inte en enda skatteförändring i propositionen.

Arbetslösheten väntas stiga något mellan 2003 och 2004.

Fru talman! Socialdemokraterna har alltså tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet visat sig oförmögna att genomföra reformer som ökar människors oberoende och som skapar varaktigt goda förutsättningar för tillväxt i hela landet.

Prot. 2000/01:94
17 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

Nu fortsätter landet att tudelas på ett fullständigt oacceptabelt sätt. Avfolkningen accelererar utan att våra största städer ges chansen att klara av sin uppgift som tillväxtmotorer för landet. Socialdemokraterna och deras stödpartier har byggt hela sin politik på att högkonjunkturen ska fortsätta för evigt.

Vi kristdemokrater föreslår däremot åtgärder som långsiktigt skulle kunna skapa bättre välfärdsutveckling med bättre fungerande arbetsmarknad och lönebildning och med lägre skatter på arbete, sparande och företagande. Svenska låginkomsttagare är högst beskattade i världen. Heltidsarbete måste kunna innebära att man kan leva på sin lön. Hur länge ska låginkomsttagarna behöva bidrag för att kunna betala skatten?

Flykten av företag, kunskap och kapital ur landet är det som verkligen långsiktigt hotar välfärden i vårt land. Men detta tillåts fortgå, medan vi kommer att få äldrevårdskostnader som stiger med 60 % på några decennier framöver. Samtidigt kommer antalet personer över 65 år att öka med 700 000, och antalet i förvärvsaktiv ålder att minska med 100 000. Men regeringen och dess stödpartier låtsas som det regnar. Nu utreder man t.o.m. om globaliseringen existerar.

Vi kristdemokrater har tillsammans med övriga borgerliga partier visat på ett alternativ till regeringens passivitet i vårt gemensamma förslag till inriktning av den ekonomiska politiken. Sverige behöver en ny regering om vi ska klara framtidens utmaningar.

(Applåder)

Anf. 5 LENA EK (c):

Fru talman! Herr minister! Ärade åhörare på olika ställen i landet! Den ekonomiska vårpropositionen är viktig. Den är viktig därför att den avgör hur Sveriges långsiktiga ekonomiska politik ska utformas, och det avgör i sin tur vardagen för dig och mig och alla oss i det samhälle som heter Sverige.

För två veckor sedan frågade finansutskottet ut riksbankschefen. Han sade då att konjunkturläget var det mest svårbedömda han hade varit med om. Sedan dess har samtliga bedömare skruvat ned sina förväntningar och skrivit ned förväntade siffror för BNP.

Så gör inte finansministern. Jo, han skriver ned siffrorna för 2001, dvs. där vi finns nu. Men för 2002 höjer han i stället förväntningarna från 2,1 till 2,6 %, och för 2003 från 2,1 till 2,3 %. Varför? Jo, därför att det nu tydligen krävs ett utrymme för att kunna spendera pengar.

I finansplanen anges tre uppdrag. Finansministern säger att Sverige står starkt inför en internationell avmattning. Det ska vi också göra. Men det är ju inte sant! Problemet är att den ekonomiska situationen är som en gammal bil, där lacken är fin och karossen håller men det hackar betänkligt inuti på sina håll. De underliggande problem som hotar den svenska ekonomiska utvecklingen utgör en lista som man kan göra ganska lång. Där finns den sjunkande kronkursen. Där finns statsskulden, som från att ha varit i alla människors medvetande nu verkar ha fallit i glömska trots att statsskulden i dag är dubbelt så stor som 1990, när vi gick in i den förra lågkonjunkturen. Vi betalar faktiskt 70 miljarder kronor i ränta på statsskulden. Var tionde krona som vi gör av med går till ränta.

Problembilden förstärks av vad samarbetspartierna gör. I finansplanen sägs att utgiftstaken ska hållas. Samtidigt turnerar Gudrun Schyman

runt i riket och säger att regeringens planhushållstänkande med utgiftstak är helt fel. Hon uppmanar kommuner och landsting i Dalarna att strunta i balanskravet. Det vore befriande med ett besked från finansministern i den frågan. För att travestera ett berömt uttryck: Har Gudrun Schyman och finansministern en överenskommelse, eller har ni inte en överenskommelse?

Vi har rekordmånga långtidssjuka i landet. Antalet ökar. Det kommer att kosta 100 miljarder kronor nästa år.

Pensionsårsboomen kommer – till mångas glädje, men priset på prislappen är högt. Kommuner och landsting har en vacklande ekonomi. Behandlingen av invandrare är på många ställen en skandal. När det gäller jämställdheten så ökar inkomst- och trygghetsskillnaderna mellan män och kvinnor. Miljöskulden ökar också, liksom de regionala och sociala klyftorna. Detta sker till ett högt pris för landet, och framför allt för enskilda människor.

Ska man då som konsument köpa en sådan här begagnad bil av Bosse Ringholm? Det är väl upp till var och en, men man borde nog i alla fall begära och kräva åtgärder för att reparera och förbättra. Eller hur?

Finansministerns andra uppdrag sägs vara att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen. Men hur ser det ut egentligen? Det har flera talare berört tidigare. Sysselsättningsgraden ligger i stort sett stilla. Sverige är ett av de få länder där antalet sysselsatta inte har ökat under andra halvan av 90-talet. Nu går vi in i en lågkonjunktur med nästan dubbelt så dåliga siffror som inför den förra.

Finansministerns tredje uppdrag ska vara reformer för rättvisa och välfärd. Innan jag går in på kritiken skulle jag bara vilja säga äntligen. Om och om igen har jag, sedan jag kom in i riksdagen efter förra valet, sagt från den här talarstolen att det är omöjligt för unga föräldrar att leva på 60 kr om dagen. Varför ska vi tvinga i väg dem till sociala myndigheter? Varför inte ge dem möjlighet till en bra start med sitt barn? Nu kommer det en reform som haltar i väg med 120 kr om dagen, och sedan höjer man under tre år upp till 180 kr. Jag tycker att man borde kunnat ha kraften och modet att ta en del av reformutrymmet för att direkt ge dessa unga människor och de barn som ska fortsätta att bygga välfärden för oss som blir allt äldre och äldre en chans att klara sig ordentligt. Vi i Centern har föreslagit 200 kr direkt, men dit har ni inte kommit.

När det gäller resten av rättvisan och välfärden har politiken misslyckats och reformförslagen dröjer. Problemen med den förda politiken är uppenbara. Sverige lider av en social och regional klyvning. Att inte alla får bidra till helheten försämrar ekonomin och tillväxten. Med en situation där medelskattekraften i kommunerna varierar mellan 75 % och 180 % förstår var och en att skillnaderna mellan tillväxten och takten i de olika kommunerna är enorm, och ingenting görs för att ändra på detta.

Men värst är ändå de personliga livsöden som döljs bakom regeringens statistik och genomsnittsvärden. Det är siffror som handlar om ökande ohälsa och allt djupare fattigdomsfällor. Det handlar om människor som inte klarar sig på sin inkomst och tvingas söka hjälp hos sociala myndigheter, människor som känner sig fångade och övergivna av samhället när andra får förbättringar genom ökad arbetstid, nytt jobb, kanske jobb över huvud taget, högre lön eller något annat som kan ge förbättringar i den enskilda familjens plånbok. Det handlar om dem som inte ser

Prot. 2000/01:94
17 april

*Bordlägningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

någon möjlighet till förbättring därför att höjningar på ett håll ger sänkningar på ett annat. Det är ett nollsummespel mellan skattesystem och bidragssystem som låser fast människor i fattigdomsfällor. Hur känner de sig?

Därför gäller det att hitta någonting annat än att lappa och pussla med bidragsnivåer. Centerpartiets förslag är riktade inkomstskattesänkningar för människor med låga och normala inkomster så att de kan leva på sin lön. För de sämst ställda skulle det ge 900 kr i månaden direkt och vara mycket skönare för självkänslan, och det skulle också vara bättre för svensk ekonomi. Det skulle vara en motmedicin mot lågkonjunkturen att köpkraften ökar på det här viset.

Regeringens koncentrationspolitik slår hårt på många områden. Ett exempel är bostadspolitiken. Det är omöjligt att skaffa en bostad i Stockholm, och det är faktiskt också omöjligt att skaffa sig en bostad långt ute på landet eftersom man inte får krediter för att bygga hus. I stället för att frysa taxeringsvärdena och sänka skatten omedelbart, som vi har föreslagit, höjer man taxeringsvärdena och försöker att parera med sänkt skattsats. Resultatet är att småhusägarna betalar mer skatt 2001 än 2000 trots regeringens och finansministerns personliga löften om oförändrat skatteuttag. Vad blir då lösningen? Ibland blir man lite full i skratt. Nu ska vi satsa på bostadsbyggande. Det är inget fel på den ambitionen. Den stöder jag helt och fullt. Men hur ska det gå till? Jo, det ska satsas på tvårumslägenheter på 60 kvadratmeter. Jag undrar hur ni har kommit fram till just 60 kvadratmeter. Varför inte 59 kvadratmeter, om ni nu ska styra människor på det här viset? Varför inte valfritt och maxyta i stället? Varför inte valfrihet och mångfald? Ska vi nu, efter maxtaxan, också ha en regel om maxbygg? Är det detta som är intentionen? Vilka ska bo där? Studenter och barnfamiljer har inte råd. Det är kanske de gamla som tvingas bort från sina hus därför att taxeringsvärdena går upp som ska bo där.

Ett annat exempel, skolan, har ju berörts tidigare. Det är bekymmersamt att nästan var fjärde elev lämnar grundskolan utan fullständigt betyg och att andelen ungdomar som fullföljer gymnasieskolan minskar. Så permanentas de sociala klyftorna.

Ett annat exempel på regeringens oförmåga att hantera stora samhällsfrågor är infrastrukturen. Vi har hört näringsministern resa runt och prata om miljarder hit och miljarder dit. På utgiftsområdet finns en höjning på 200 miljoner. Vi kan ju dela det på 289 kommuner. Då kan man kanske göra om 100 meter väg i varje kommun. Det kan vi väl ställa oss upp och hurra för. Men vilken ambitionsnivå visar det på när 1 100 mil vägnät är avstängt för tjällossning och hälften av landets län inte ens kan använda hälften av de planerade pengarna för tjälsäkring? Sedan har vi dessutom utbyggnad, reparationer och nysatsningar.

Företagandet nämns inte heller. Jo, man säger att det förenklingsarbete som pågår ska drivas vidare med kraft. Man hukar sig i bänken som företagare. Sanningen är ju att lagstiftningen har ökat med 4 % om året för företagare de senaste åren.

Fru talman! Jag har berört en del effekter av Socialdemokraternas nycentralism, liksom oförmågan att komma till rätta med regionala och sociala klyftor. Jag ska kort svara Bosse Ringholm. Era reformförslag omfattar inte alla människor och oftast inte dem som har det besvärligast. Så är det med arbetslöshetsförsäkring, sjukförsäkring, föräldraersättning

och bostadstillägg för pensionärer. Vi har reformförslag som omfattar alla människor och börjar med dem som har det sämst. Det är den politik som vi tänker driva. Det är en politik för livskraft, livskvalitet och självbestämmande i vardagen.
(Applåder)

Anf. 6 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Vi har fått en vårbudget med ett nytt omslag. Det noterar vi med förtjusning, men innehållet är gammalt. Som vanligt, dristar jag mig till att säga, präglas finansministerns presentation av en väldigt stor förnöjsamhet. Det är bra med förnöjsamhet, men den har sin tid. Även handling har sin tid. Sverige står inte så starkt som vi skulle behöva göra. Vi står nu på tröskeln till en ny ekonomisk situation. Finansministern kallar det för en viss avmattning. Det är väl dagens understatement.

Konjunktürkänsligheten är fortfarande lika stor. Det har en framsida i form av de kraftigt förbättrade offentliga finanserna de senaste åren, men det har ju en baksida som förmodligen ligger framför oss. Det är inte en regerings uppgift att klänga sig fast i konjunktur och önskedrömmar om en snabb internationell förbättring. Det är en regerings uppgift att lösa problem och rusta Sverige för en långsiktigt uthållig tillväxt.

Presentationen innehöll många frågor till oss och väldigt lite besked, har det sagts. Det var väldigt många frågor om vi är beredda att stödja det ena och det andra. Jag kan förstå att regeringen behöver stöd, men kom inte och häng oss i kjolarna! Det här presenteras som en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Ni säger att ni är överens och står bakom detta. Varför ska ni då fråga oss om vi stöder era olika plåsterlappar? Den intressanta frågeställningen är ju också om ni är överens. Man behöver bara lyssna på Lars Bäckström så förstår man att den överenskommelse som är framförhandlad visserligen kommer att innebära att ni röstar gemensamt, men ni verkar sannerligen inte så överens om att det är de här riktlinjerna som ska gälla.

Vårbudgeten präglas av samma kortsiktiga hantering som vanligt. Det beror på att den enda gemensamma vision ni har är att det är ni som ska bestämma, men vad ni ska bestämma har ni ingen vision om. Därför blir det kortsiktighet, och det som ni förhandlat fram, oftast inför öppen ridå, gäller för de kommande åtta månaderna. Det saknas inte utmaningar. Det finns utmaningar som kräver lite mer rejäla tag.

Det gäller arbetslivet och att få fler att vilja och orka delta mer. Mäniskor måste få makten över arbetslivet och sin arbetstid. Man måste få makten över sin kompetensutveckling och sin arbetssituation. Men där är ni fast i dirigism och arbetstidsförkortningsromantik.

Lars Bäckström sade själv att de största problemen gäller kvinnor inom den offentliga sektorn men där är det ju ni som är arbetsgivare. Hade det varit fråga om någon annan sektor skulle ni omedelbart ha gått ut och förbjudit den typen av arbetssituation.

En annan utmaning gäller socialförsäkringarna. Där är ni ju helt oense om inriktningen. Ni har helt olika mål. Då blir också resultatet ett stillestånd. Det är akut med en rejäl socialförsäkringsreform. Ni frågar om vi är beredda att stödja era plåsterlappar i systemen. Min fråga till Ringholm är: Är ni beredda att stödja en rejäl socialförsäkringsreform?

Prot. 2000/01:94
17 april

*Bordlägningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

Internationaliseringen nämns i förbifarten som en företeelse som ska utredas. Dessutom nämns att man har ett EU-samarbete för att få höjda skatter i andra länder. Man håller fram framgången med att ha fått beslut om källskatt på banksparande inom EU. Men det är väl ändå en rätt begränsad syn på internationaliseringen.

Globaliseringens fördelar måste nå många fler, och Sverige måste vara ett land som är attraktivt för människor och företag. Men eftersom ni alla tre har försvurit er åt höga skatter blir målet för skattepolitiken att se till att skatterna kan hållas uppe. Era stödpartier är ju i själva verket EU-motståndare. Därför kommer det ingen offensiv i Europapolitiken.

Vad gäller frihandeln gör vissa delar av regeringen ett bra jobb men inom EU kommer ni inte någonvart i de viktigaste frågorna, jordbrukspolitiken och valutasamarbetet, för där är ju oenigheten total.

Fru talman! Var sak har sin tid. Förnöjsamhet har sin tid och utvärdering har sin. Därför är det intressant att det kommer ett bokslut. Vi andra har haft anledning att fråga oss varför det bara är de som redan har lämnat regeringen som kan ta bladet från munnen. Det intressanta som man själv redovisar och som väldigt många andra, för att inte säga alla, hela tiden har vetat är ju att statsfinanserna inte raserades en septemberdag då Bildt och Wibble kom in i Rosenbad. Visserligen kan det vara en svår omställning för riksdagsmännen här som lärt sig denna historieskrivning men för oss andra var det ingen nyhet.

Frågan är om ni klarar av att dra slutsatser av den analys som ni nu gör av 80-talet och av det tidiga 90-talet och om Göran Persson måste avgå innan ni förmår analysera vad ni har ägnat er åt under den senare delen av 80-talet.

Jag tänkte göra några få kommentarer. Det är nämligen lite fel i bokföringen vad gäller det här bokslutet. Har man fel i bokföringen, blir det fel i utgående balans, säger jag som tycker att just sådana här frågor är väldigt intressanta.

Bengt Westerberg visste att han hade rätt redan år 1988. Andra bedömare har allteftersom, för många år sedan, kommit till samma slutsatser. Det är bra att ni nu har insett att det var de som sade att Westerberg var felprogrammerad som hade fel. Men frågan är vilken slutsats ni drar av det i dag när vi i stort sett kan dra en parallell mellan situationen i slutet av 1980-talet inför en valrörelse och situationen nu i början av 2000-talet inför en valrörelse.

Saneringsbeslut om 91 miljarder kronor, 6,3 % av BNP, togs under fyrpartiregeringen. Bosse Ringholms partikamrater var emot det mesta. Frågan är: Vad har ni lärt er av det?

En sak som man kan lära sig är att det tar tid innan budgetbeslut går från idé till beslut och till att det faller ut i kronor och ören på utgiftssidan. De överskott som ni nu ser – och som för övrigt inte gäller statsfinanserna utan som gäller pensionssystemen – bränner i era fickor, precis som talartiden brukar bränna i Ringholms mun. Fru talmannen har ju infört nya regler i dag för att få lite bättre hushållning med talartiden men vad ni gör i fråga om budgeten är att ni sparar när det gäller tillfälliga utgifter inom arbetsmarknadspolitik och använder pengarna till nya permanenta åtaganden.

Den fråga man då måste ställa sig är: Vad tänker ni först spara på när möjligheterna inte längre finns att spendera den typen av pengar? Vi vet

att det oftast är de som har det allra svårast, som har de minsta marginalerna och som sitter trängst till, som kommer först på besparingslistan när man gör sådant oplanerat och kortsiktigt. Detta är ett jätteproblem. Det största problemet i sammanhanget är alltså just att ni inte tycks ha lärt er någonting av historien.

Utmaningen i dag är inte att sätta sprätt på överskotten i pensionssystemen, utan utmaningen i dag är att rusta Sverige för en uthålligt bättre tillväxt. Det är inte er uppgift att hänge er åt önsketänkande om att konjunkturen ska vända, utan nu handlar det om att rusta Sverige. Då behövs det ett antal rejäla strukturreformer. Ni har försuttit många chanser men det är fortfarande inte för sent. Det behövs en rejäl förbättring av företagsklimatet. Storföretagsberoendet är stort men det kan vi inte lösa genom att jaga de sista storföretagen ur landet.

En lärdom att 80-talets och 90-talets kris är just det stora storföretagsberoendet och att det fanns för få små och medelstora livskraftiga företag. Problemet i dag är att vi inte har fler företagare än vi hade 1994 när ni kom tillbaka till regeringsmakten.

Hela förenklingsarbetet har gått i stå – det behöver inte presenteras noggrannare än så här. När ni i denna budget återigen skriver att ni ska fortsätta med förenklingsarbetet får man en känsla av att det inte är en vanlig papegoja som varit framme utan att det är fråga om den döda papegojan i Monte Python-sketchen. Finansplanen innehåller ungefär 15 000 ord. 5 av dem använder ni till att skriva ordet företagande men inget av dem använder ni till att formulera rejäla förslag för att vårda de välståndsbildande krafterna.

Det behövs en rejäl skattereform med inriktningen att det ska löna sig att arbeta, spara och ta risker. Vad ni håller på med och som ni kallar för skattereform är lite plockande i marginalen.

Det behövs en rejäl arbetsmarknadsreform. Det handlar om att släppa in de utestängda. Det är jättebra att ni skriver om att fler behöver fås in på arbetsmarknaden men ni är på fel spår vad gäller lösningarna. Det är inte en ny organisation av Arbetsmarknadsverket som behövs, utan AMS ska rivas. Ge makten och möjligheterna till dem som ska in!

Det behövs en rejäl reformering av de viktiga tjänstesektorerna vården och skolan. Detta behövs för kvinnolönerna och kvinnornas arbetssituation samt för kvaliteten. Det behövs också för att vi ska kunna få valuta för skattepengarna.

Det behövs en rejäl satsning på utbildning. Gymnasieskolan har blivit en utslagningsmaskin. Ni skriver att svensk skola visar goda resultat i internationella jämförelser – ja, det kan det nog vara lite så och så med. Jämfört med de mål som vi själva sätter upp är resultatet katastrofalt. Det viktigaste för barnfamiljerna är nog inte att ni kommer med mer av pek-pinnar och dirigism, utan det är att ni satsar på skolan – på en skola för de barn som mest behöver skolan – och på en familjepolitik som gör att människor kan bestämma mer själva.

På detta område och på många andra områden kommer vi den 2 maj att redovisa ett heltäckande alternativ som innebär just att människor får mycket större möjligheter att själva bestämma i sina liv.

(Applåder)

Prot. 2000/01:94

17 april

*Bordlägningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

Anf. 7 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! Gunnar Hökmark talade här om de nya klassklyftor som byggts upp i och med samarbetet mellan s, v och mp. Jag tycker att det är lite absurt. Det är faktiskt i de borgerliga partiernas fickor som det bränner. Jag vet inga här i riksdagen som är så måna om att så snart det finns ett överskott använda detta till skattesänkningar. Det bränner väldigt mycket i borgarnas fickor när det gäller att vara oansvarig med våra sunda statsfinanser.

På grund av att vi har sunda statsfinanser gör vi nu satsningar – det gäller både den förra budgeten och denna budget – som faktiskt minskar klyftorna. Bosse Ringholm ställde här några frågor som jag skulle vilja upprepa till er:

Stöder ni de satsningar som gör att klassklyftorna minskar?

Stöder ni de satsningar som görs på barnfamiljerna, t.ex. genom höjda barnbidrag och förlängt studiestöd?

Stöder ni införandet av ett äldreförsörjningsstöd för äldre invandrare så att man slipper vara beroende, slipper vara socialbidragstagare, därför att man är ny i det här landet?

Stöder ni förslag om att asylsökandes barn ska ha rätt till barnomsorg och skola och att asylsökande ska ha rätt till sjukvård?

Är det här förslag som ni stöder eller är det bara prat när ni säger att ni vill minska klyftorna i samhället?

Klyftorna har ju ökat under 90-talet. Mest utsatta har de fattigaste varit – barnfamiljerna, de unga, de nya i landet och de fattiga pensionärerna. Successivt gör vi här insatser som faktiskt innebär att de här grupperna får det bättre. En viktig insats där är också det höjda golvet i arbetslöshetsförsäkringen och det höjda golvet i föräldraförsäkringen.

Är det här förslag som ni i den borgerliga oppositionen tillsammans stöder? Det vore bra att få svar på dessa frågor.

Sedan gäller det de förslag som borgarna lägger fram, t.ex. i dagens artikel under DN Debatt, för att hjälpa de utsatta kvinnorna inom den offentliga sektorn. De har tunga och stressiga arbeten. Detta ska lösas. Men hur vill då borgarna lösa det? Jo, det ska ske genom privatiseringar – som att privatiseringar är en mirakelmedicin som gör att de här kvinnorna på en gång får mindre tunga och stressiga arbeten.

Jag vill poängtera att vi i Miljöpartiet inte har någonting emot privatiseringar. Däremot delar vi inte borgarnas övertro på vad privatiseringar skulle ge för effekter. Man måste vara medveten om att det finns risker när man lämnar över den offentliga tjänstesektorn i privata händer. Det finns en tro hos de borgerliga att privatiseringar är ett sätt att öka produktiviteten, att man kan få en sjuksköterska att fråga hur någon mår 3 % snabbare per år bara för att hon får betalat av ett privat företag.

Låt mig med några siffror visa hur överoptimistisk den tron är. En sjuksköterska som 1995 hade hand om tio patienter och som ska bli 3 % effektivare per år skulle i dag vara tvungen att ha hand om dubbelt så många patienter. Om 25 år skulle antalet patienter uppgå till det dubbla, dvs. 40 patienter.

Låt mig ta upp en annan offentlig verksamhet, nämligen kollektivtrafiken. Om en buss 1950 kördes i 50 km/tim skulle med en produktivitetsökning med 3 % per år vara tvungen att köras i 105 km/tim. Hade priva-

tiseringen genomförts på 30-talet när busstrafiken infördes skulle bussen i dag köras i hela 400 km/tim.

Det finns inga enkla lösningar för att höja produktiviteten, som borgarna tror. Man kan göra det i marginalen. I Stockholm har man t.ex. börjat att köra med ledbussar i innerstaden. Att tro att man genom privat företagsamhet kan trolla och att de som jobbar i offentlig verksamhet plötsligt skulle få det mycket bättre är ingenting annat än att vara optimistisk i överkant. Risken är snarare att man drar in på pauser och ökar pressen på personalen, någonting som skedde när busstrafiken privatiserades i Stockholm då det privata bolaget, för att få sin produktivitetsvinst, drog in pauserna.

Sedan säger alltid borgarna att det nu ska satsas. Det bränner i fickorna att bli av med överskottspengarna, att låta dem gå till skattesänkningar, och då gäller det en massa skattesänkningar som i stor utsträckning gynnar höginkomsttagarna. Det påminner mig om idrottsklubbar som köper dyra spelare för att komma upp i elitserien, men dessa idrottsklubbar varken kommer upp i elitserien eller undviker konkurs.

Det finns ett överskott i budgeten, och det är bra. Det är bra att ha sunda statsfinanser. Vi måste nämligen ha det för att både kunna garantera en bra framtid och kunna skriva av statsskulden. Vi har ett ansvar gentemot framtida generationer. Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har tillsammans med oss i Miljöpartiet faktiskt tagit ett ansvar och under de senaste åren sanerat finanserna och kunnat göra satsningar på ett bra sätt.

Vi är tre partier som har motsättningar. Vi är inte överens om allting, absolut inte. Men vi är överens om en budget. Det innebär inte att vi är eniga om allting, det märks i debatten och det är bra. Det är sådant som behövs i en demokrati. Men vi har tagit ansvar och satsat på det som jag tror har gjort att Sverige har kunnat hävda sig under högkonjunkturen.

Sysselsättningen i Sverige har ökat i väldigt stor utsträckning. Det finns en bra företagsamhet i Sverige. Problemet har varit att många grupper har stått utanför. Dessa grupper börjar nu, tack vare den budget som vi lägger fram, att få det bättre. Sverige har kunnat hävda sig under högkonjunkturen just för att vi har haft ett socialt trygghetssystem och för att vi har haft utbildning. Det har gjort att Sverige har kunnat ta till vara högkonjunkturen mycket bättre än många andra länder, och det är någonting som den borgerliga oppositionen struntar i att ta upp.

När det gäller de sämst ställda gör vi stora investeringar. Det handlar om studenter, barn, ungdomar, arbetslösa, fattiga pensionärer, asylsökande och hemlösa. Men vi vidtar också aktiva åtgärder mot rasism och diskriminering.

Sedan gör vi också stora satsningar för att minska miljöskulden. Förutom att påbörja en grön skatteväxling, som är nödvändig, satsar vi på att sanera Sverige.

Visste ni att man i dag inte vet vilka arter det finns i Sverige? Man känner inte exakt till alla arter som finns i växtriket, i djurriket och bland svamparna. På initiativ av Miljöpartiet ska man nu genomföra den första kartläggningen av alla arter i Sverige och hur deras livsbetingelser är.

Vi vet inte heller hur alla kemikalier som finns i samhället påverkar oss människor eller de olika biotoperna. Det här är väldigt allvarligt. 1998 fanns det inga pengar för marksanering när det gällde alla giftbom-

ber som fanns och alla kemikalietippar som fanns i soptippar och i gamla industriområden. Nu gör vi stora insatser för att marksanera så att vi slipper de kemikalier som är ett hot mot vår framtid.

Vissa kemikalier som inte bryts ned i naturen – t.ex. bromerade flamskyddsmedel – återfinns man nu i falkägg och i kvinnors bröstmjölk. Bromerade flamskyddsmedel används i textilier och i datorer, och man vet inte exakt hur de påverkar. Nu återfinns dessa kemikalier på olika ställen. Man tror att de bidrar till att barn får sämre koordination och större risk för öroninfektioner. Genom dagens budget gör vi här stora insatser, och det är oerhört viktigt, speciellt för hälsan i framtiden och för vår överlevnad globalt.

Vi kommer nu för första gången att införa en central GMO-kontroll på Livsmedelsverket, och detta är någonting som många konsumenter har efterfrågat.

Vi ger också resurser till en djurskyddsmyndighet, och vi satsar pengar på alternativ till djurförsök. Det är fruktansvärt att se djur som släpas i krokar eller som föses in i bilar med piskor och påkar. De plågsamma djurtransporterna upprör varenda en i hela Europa. Vi bekostar dessa djurtransporter med våra skattemedel. Förra året betalade EU 1 miljard kronor för djurtransporter till tredje land. Från Sverige utbetalades 28 miljoner.

Djur behandlas som varor, men djur är inga handelsvaror. Djur måste också behandlas med respekt. En djurskyddsmyndighet är ett steg i detta. Sedan måste vi också jobba på EU-nivå för att se till att den här typen av bidrag upphör.

Jag återkommer senare till mer grejer i budgeten.

Anf. 8 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! En god debatt ska ju karakteriseras av att deltagarna lyssnar till varandras argument och av att de frågor som ställs besvaras och diskuteras. Sedan kan man komma till slutsatsen – vilket inte är ovanligt i en god debatt – att man har olika uppfattningar, och det respekterar jag. Däremot är jag lite förvånad över att de frågor som jag ställde till den borgerliga oppositionen i stort sett förbigicks helt av de fyra borgerliga talarna. Antingen var de så bundna vid manus att de inte kunde tänka sig att avvika från det som de hade tänkt igenom innan eller också hade de inga svar på frågorna.

Det var bra att Yvonne Ruwaida upprepade frågorna. De förtjänar faktiskt att understrykas. När vi från regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet nu lägger fram ett vårbudgetförslag som bidrar till att minska orättvisorna i samhället för barnen, för barnfamiljerna, för de äldre, för de arbetslösa och för många andra grupper vore det intressant att få veta om de borgerliga oppositionspartierna på någon enda punkt delar vår uppfattning om de insatser som behöver göras för att minska orättvisorna i vårt samhälle.

Ett uteblivet besked är också ett besked, och tillsvidare får det uteblivna beskedet uppfattas som att det inte finns särskilt mycket av intresse och engagemang hos de borgerliga partierna för att minska orättvisorna i samhället.

Gunnar Hökmark kör gärna med gamla debatter från 80-talet och 90-talet. En av hans favoriter är att påstå att vi aldrig har haft så hög arbets-

löshet som vi har för närvarande. Gunnar Hökmark kan faktiskt läsa innantill. Enligt all tillgänglig statistik har Sverige tillsammans med Danmark den högsta sysselsättningsgraden i hela EU-området. Om Gunnar Hökmark tolkar detta som att vi har den högsta arbetslösheten beror det på att han använder en gammal moderat teknik som går ut på att den som studerar – t.ex. i Kunskapslyftet – stämplas som arbetslös av moderaterna. Den som utbildar sig och gör en investering i sin framtid betraktas som arbetslös av moderaterna. Det är klart att med den typen av statistiskt tricksande kan man få ihop både den ena och andra arbetslöshetssiffran.

Faktum är att vi, om vi ser till vår situation i dag, kraftigt har ökat sysselsättningsgraden de senaste åren. Från det att sysselsättningsgraden drastiskt sjönk i början på 90-talet under regeringen Carl Bildt har vi sedan några år tillbaka en vändpunkt som innebär att vi inte bara har lyckats klara det arbetslöshetsmål som den socialdemokratiska regeringen satte upp 1996 om att halvera arbetslösheten. Vi har också ökat sysselsättningsgraden som i dag är nära 78 %. Det mål som vi har satt upp till 2004 om att nå 80 % har vi i gott sikte, och vi kommer att fortsätta med nya insatser.

Jag vill gärna uppmärksamma Gunnar Hökmark och alla andra på att i varenda budgetproposition, alltsedan 4-procentsmålet och 80-procentsmålet beslutades, har det funnits ett antal förslag till hur vi kan öka jobben.

I den här vårpropositionen finns det förslag om ytterligare utbildningssatsningar på vuxenutbildningen och högskolan.

Det finns förslag på insatser mot deltidsarbetslösheten – 100 miljoner kronor.

Det finns förslag – 100 miljoner kronor – för att motverka långtidsjukdomar.

Det finns förslag om att förstärka tillsynen av arbetslöshetskassan.

Det finns förslag om nya regler för att minska rundgången i aktivitetsgarantin.

Det finns förslag när det gäller den vilande förtidspensionen.

Det finns ett uppdrag till Högskoleverket att medverka till att bättre passa ihop arbetsmarknad och utbildning.

Det finns vidgade resurser för mer platsförmedling för att passa ihop arbetssökande och lediga jobb.

Det finns förslag om ökad sysselsättning för invandrare, vilket är oerhört viktigt eftersom de är en stor arbetskraftsresurs som vi i dag inte tar i anspråk fullt ut. Och vi vet att väldigt många av invandrarna längtar efter och drömmer om att få ett jobb och kunna delta i det svenska samhällsarbetet.

Det finns förslag om maxtaxa i barnomsorgen, som riksdagen har beslutat om och som ska träda i kraft den 1 januari nästa år.

Ja, det finns många saker – nya saker och tidigare saker – som vi nyligen har fattat beslut om och som inom kort träder i kraft, och allt medverkar till att stärka sysselsättningen. Jag tror att de 78 % som vi i dag har sysselsatta kommer att kunna bli 80 % år 2004, om inte de krafter i denna kammare som hela tiden har hånat 4-procentsmålet och 80-procentsmålet får ett ökat insteg. Då är det naturligtvis en oerhört stor fara för sysselsättning och för arbetslöshetsbekämpning.

Gunnar Hökmark brukar tala om behovet av strukturförändringar. Ja, man kan mena olika saker med strukturförändringar. När Gunnar Hökmark talar om strukturförändringar menar han exempelvis att man ska dra ned 8 miljarder kronor från arbetsmarknadspolitiken. Det motsvarar ungefär 60 000 personers arbete eller utbildning. 1 ½ % av arbetskraften skulle plötsligt försvinna och bli arbetslösa.

Gunnar Hökmark och Moderaterna föreslår att den satsning på vården, skolan och omsorgen som regeringen gjort under senare år ska bantas med 15 miljarder kronor. Det motsvarar ungefär 50 000 anställda i vården, skolan och omsorgen. Lägg ihop de 60 000 som ska ut från arbetsmarknadspolitiken med de 50 000 som ska ut från kommuner och landsting och det blir 110 000 personer som skulle kastas ut i arbetslöshet med Moderaternas politik. Det motsvarar nästan 3 % av arbetskraften. I dag är vi nere i runt 4 % arbetslöshet. Vi skulle nästan fördubbla arbetslösheten med Moderaternas politik. Det vore en återgång till det som Gunnar Hökmark ofta talar om, början av 90-talet, dvs. den period då vi tyvärr såg den enorma ökning av arbetslösheten som vi har kämpat för att försöka få ned under många år.

Mats Odell talar om den korta tid som Sverige har haft en bra position i den ekonomiska ligan i Europa och bland industriländerna. Mats Odell måste uppenbarligen varken ha lyssnat till vad jag sade eller ännu mindre läst den tidskrift jag citerade, Från Riksdag & Departement, eller läst någon annan statistik. Man kan nämligen konstatera att av de tolv indikatorer som EU har valt ut för att mäta den ekonomiska kraften i EU-länderna har Sverige förstaplatsen på fem av de tolv ekonomiska indikatorerna. Närmaste land har två förstaplatser. Sverige har en utomordentligt förnämlig position i det sammanhanget. Mats Odell blundar och kör det gamla manuskriptet.

Mats Odell var vänlig nog att upprepa mina frågor men hade inga svar på frågorna. En god debatt förtjänar frågor men förtjänar också svar på frågorna. Mats Odell har ju fler tillfällen att kanske upprepa mina frågor men också att svara på de frågor som jag ställde.

Jag har lite svårt att förstå när Mats Odell å ena sidan kritiserar regeringen för att vi är för kostnadsaktiva, att vi lägger ut för mycket pengar på olika reformer, och å andra sidan talar om hur viktigt det är att kommuner och landsting får goda resurser.

Kommuner och landsting får på fyra år 100 miljarder kronor i ökade resurser, 25 miljarder i form av ökade statsbidrag och 75 miljarder i form av ökade skatteinkomster i kommuner och landsting. Detta är ett resultat av att sysselsättningen har ökat och arbetslösheten minskat när den ekonomiska politiken har varit framgångsrik. Dessa nya 100 miljarder kronor hade kommuner och landsting inte fått om Mats Odells kompanjoner i Moderata samlingspartiet hade fått bestämma, eftersom de hela tiden har varit emot den här typen av överföringar av resurser till kommuner och landsting.

Jag ska gärna återkomma till det som Karin Pilsäter och Lena Ek tog upp. Men för den fortsatta debatten tycker jag att det finns skäl att säga att de frågor som jag ställde och som Yvonne Ruwaida också påminde om faktiskt fordrar ett svar.

Om det i vårpropositionen nu finns ett stort antal reformer som minskar orättvisorna i vårt land, borde väl något av de borgerliga partierna

kunna svara på om de är beredda att stödja det nya målet om att halvera socialbidragsberoendet, om de är beredda att stödja de förslag som finns när det gäller barnfamiljerna, om de är beredda att stödja det förslag till förbehållsbelopp för pensionärer som finns i vårpropositionen, om de är beredda att stödja de nya nästan 4 miljarder till sjukvården som finns i vårpropositionen, om de är beredda att stödja alla de andra reformer som finns. Ett uteblivet svar är faktiskt också ett svar.
(Applåder)

Prot. 2000/01:94
17 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

Anf. 9 GUNNAR HÖKMARK (m) replik:

Fru talman! Finansministern frågar om de borgerliga partierna är beredda att stödja socialdemokratiska förslag och socialdemokratisk politik. Svaret på frågan är mycket enkelt: Vi har en annan politik, och vi har dessutom konkreta förslag. Låt mig ta ett konkret exempel.

Bosse Ringholm frågar om vi är beredda att se till att socialbidragsberoendet minskar. Vem skulle vilja vara emot det? Möjligtvis skulle jag vilja säga att målet att halvera det innebär att ni ska låta ett mycket högt socialbidragsberoende vara kvar i form av den halva delen. Men vi har ett konkret förslag till hur man ska göra. Vi säger: Inför ett grundavdrag som framför allt betyder något för låg- och medelinkomsttagare eller genomför skattesänkningar som betyder allra mest för låg- och medelinkomsttagare och se till att de som får bidrag inte ska behöva betala skatt. Se till att förändra Sverige så att Sverige inte längre ska ha världens högst beskattade låginkomsttagare utan i stället låginkomsttagare som har en egen trygghet utan bidrag.

Jag ställer då frågan till finansministern, eftersom jag har svarat på hans fråga: Är regeringen beredd att stödja en politik som innebär att man så långt som möjligt ser till att de som betalar skatt inte ska behöva ha bidrag och att de som är beroende av bidrag inte ska behöva betala skatt? Då talar vi inte bara om allmänna mål utan om vad politiken ska genomföra.

Fru talman! När finansministern började göra sina räkneexempel höll jag på att säga att jag är glad att han inte är finansminister, men så kom jag på att det är han ju. Räkneexemplen om sysselsättningen som vi hörde alldeles nyss är inte riktigt värdiga ett lands finansminister.

Notera en sak, samtliga ledamöter i denna kammare. Vi har från borgerligt håll påpekat att Sverige i dag har den högsta arbetslösheten någonsin i en högkonjunktur. Hörde någon finansministern dementera denna uppgift? Nej. Han gick runt och jämförde med Danmark och lite andra EU-länder och sade att jobben har ökat. Men det är inte det vi nu talar om, utan nu talar vi om det mycket allvarliga att när konjunkturen viker har vi den högsta arbetslösheten någonsin i en högkonjunktur oavsett om man mäter den öppna arbetslösheten eller om man räknar alla som är arbetslösa.

Därför ställer jag frågan till finansministern: Har AMS generaldirektör fel och har den borgerliga oppositionen fel när vi hävdar att vi nu går in i en vikande konjunktur med den högsta arbetslösheten någonsin i Sverige? Svara på den frågan! Är det rätt eller fel?

Anf. 10 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Nu kom Gunnar Hökmark in på sitt favoritämne skatter. Jag ska svara på hans fråga om regeringen är beredd att ändra skattepolitiken på det sätt som Gunnar Hökmark här föreslår.

Nej, regeringen är inte beredd att följa Moderaternas råd när det gäller skattepolitiken. Om skatterna ska ändras, och sänkas, ska det vara till förmån för dem som har låga inkomster och medelinkomster – inte i första hand för dem som har stora inkomster. I Gunnar Hökmarks skatteförslag, som har levererats i ett antal motioner i riksdagen, gynnas höginkomsttagare. Den som tjänar, låt säga, 80 000 kr får en skattesänkning med 15 000 kr i månaden. För en låginkomsttagare som tjänar 12 000 kr blir skattesänkningen en tiondel, 1 500 kr. Det är tio gånger så hög skattesänkning till höginkomsttagaren. Till en sådan skattesänkning säger regeringen definitivt nej.

Nu säger Gunnar Hökmark: Vi ska sänka skatterna för att minska bidragsberoendet. Är det så, Gunnar Hökmark, att den som tjänar 80 000 kr har tio gånger större bidragsberoende än låginkomsttagaren? Är det därför ni vill sänka skatten med 15 000 kr för den stackars inkomsttagare som tjänar 80 000 kr och som uppenbarligen måste vara mycket bidragsberoende i Moderaternas värld? Nej, de skattesänkningar som har gjorts från regeringens sida de två senaste åren, i år och förra året, har ju haft en profil där det är de med lägre inkomster och vanliga inkomster som har fått en skattesänkning. Det är en helt annan typ av politik.

Gunnar Hökmark kommer inte ifrån det faktum att arbetslösheten i det närmaste skulle fördubblas med den politik som Gunnar Hökmark för här i riksdagen. Om man tar bort 15 miljarder kronor från kommuner och landsting tar man också bort 50 000 arbetstillfällen. Om man tar bort 8 miljarder kronor från arbetsmarknadspolitiken kastar man också ut 60 000 personer i ren arbetslöshet. Det är 110 000 personer som på ett bräde skulle tillföras arbetslöshetskön. Jag förstår nu, Gunnar Hökmark, att Moderaterna när regeringen och riksdagen för några år sedan lade fast målet att halvera arbetslösheten från 8 % till 4 % motsatte sig detta. Jag förstår att Moderaterna vare emot detta eftersom Moderaterna snarast vill att man ska fördubbla arbetslösheten med den politik man för i dagsläget. Det är klart att det är en mycket bedräglig form av politik som Moderaterna för på det området.

Det finns fortfarande en chans, Gunnar Hökmark. Jag ställde ett antal frågor. Inte en enda av frågorna har besvarats. Hökmark säger: Vem vill inte minska socialbidragsberoendet? Men min precisa fråga var ju: Vill Hökmark och Moderaterna halvera socialbidragsberoendet som regeringen har föreslagit?

Anf. 11 GUNNAR HÖKMARK (m) replik:

Fru talman! Jag trodde att det framgick av mitt förra svar. Ja, vi vill både halvera bidragsberoendet och gå vidare långt mer än vad regeringen vill. Vi har dessutom en politik för att genomföra detta. Där vill jag gärna säga att om det är så att Sverige har världens högst beskattade låginkomsttagare skulle skatten kunna vara ett av de problem och bekymmer som skapar otrygghet i familjer och hushåll – inte bara genom att den driver fram ett bidragsberoende utan också genom att den leder till att man har mycket små marginaler i det enskilda hushållet.

Då gör Bosse Ringholm så att han som en struts väljer att inte tala om de förslag som vi moderater liksom andra borgerliga partier har för att se till att världens högst beskattade låginkomsttagare inte längre ska vara detta. Han talar om andra skattesänkningar, som visserligen är viktiga men som inte har den avgörande och viktiga sociala funktionen att se till att minska bidragsberoendet. Så, Bosse Ringholm: Tala om det som är våra förslag i stället för att tala om något annat varje gång vi diskuterar politiken.

När det gäller frågan om arbetslösheten tycker jag i grunden att det har blivit klart i den här kammaren att det är så som vi från borgerligt håll säger, att vi har den högsta arbetslösheten i modern tid under en högkonjunktur. Vi har också fått ett besked om att detta inte är något problem som socialdemokraterna i regeringen, eller ens stödpartierna, vill tala om. Ni förtränger detta, och därmed förtränger ni också politiken.

T.o.m. Lars Bäckström, denne företrädare för Vänsterpartiet, konstaterar att det är en brist i regeringens politik att ni inte gör något för att öka företagandet och därmed skapa fler jobb. Det är det som leder till att vi får en finansminister som står och talar om att man har lagt ut uppdrag till AMS och att man ska förändra olika bidragssystem. Men ni har ingen politik för att skapa fler nya jobb som är varaktiga över konjunkturutvecklingen. Ni har ingen politik för att se till att Sverige blir ett vasst land, ett ledande land, när det gäller konkurrenskraft, företagande och kunskap. Ni cyklar runt i era bidragssystem.

Då upprepar ni på nytt det som var 1980-talets misstag. Anledningen till att vi tar upp detta är att regeringen själv har presenterat det. Det är förmodligen skrivet av Göran Persson men inte läst av Bosse Ringholm. Problemen uppstod när man ökade utgifterna. Det är därför vi pekar på det allvarliga i att ni i stället för att sänka skatter samt reformera och öppna upp så att fler kan få jobb ökar på utgiftstakten. Vi har nu en utveckling där utgiftstaken höjs i dubbelt så snabb takt som de gångna åren samtidigt som tillväxttakten minskar.

Det är ingenting annat än att på nytt upprepa den politik som ni varnar för i ert eget bokslut över 90-talet. Gör inte om de misstagen, och gör inte om misstaget att inte tala om den arbetslöshet som är det viktigaste hindret mot att Sverige ska få en rejäl tillväxt. När Bosse Ringholm struntar i att tala om arbetslösheten borde han skämmas.

(Applåder)

Anf. 12 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Jag får inkassera en framgång. Det är att Gunnar Hökmark nu instämmer i regeringens förslag om ett mål att halvera socialbidragsberoendet. Sedan har vi förmodligen helt olika uppfattningar om hur vi ska nå detta mål, men det är ändå en framgång att jag på en av de frågor som jag ställde nu fick ett tydligt svar. Det finns ytterligare tio frågor att hantera, Gunnar Hökmark.

Sedan har jag fortfarande svårt för det här med bidragsberoendet, att vi ska ha en skattesänkning för att minska bidragsberoendet. Är det så, Gunnar Hökmark, att den som tjänar 80 000 kr är den som är mest beroende av bidrag? Det är ju den som får den största skattesänkningen i moderaternas förslag. Varför ska de med inkomster på 80 000 kr ha tio

gångar så hög skattesänkning som låginkomsttagare? Är det för att de som har en inkomst på 80 000 kr är mest bidragsberoende, Gunnar Hökmark? Det är en fråga som återstår att förklara.

Vi har i denna kammare under flera år presenterat förslag för att minska arbetslösheten. Vi har, som jag nämnde när jag gick igenom det här förut, ett stort antal nya förslag i vårpropositionen. Regeringen har uppfattningen att vi har för hög arbetslöshet även när vi nu har nått 4-procentsmålet. Det är inget slutmål för arbetslösheten. Vi ska pressa ned arbetslösheten ytterligare ett steg. Det är därför vi ständigt återkommer med nya förslag. Det är därför vi har höjt ambitionsnivån och lagt fram ett sysselsättningsmål på 80 %.

Det är utomordentligt märkligt att höra att den som själv lägger fram förslag som egentligen skulle fördubbla arbetslösheten bekymrar sig för att den socialdemokratiska regeringen inte skulle driva arbetslöshetsbekämpningen vidare. När vi lade fram förslaget om 4-procentsmålet häandades regeringen och socialdemokratin av Gunnar Hökmark, Lars Tobisson och andra för att det var ett fullkomligt orealistiskt och alldeles felaktigt förslag och mål. Nu har målet nåtts. Jag begär inte att vi ska få ett tack från moderaterna för att vi har nått målet. Men jag kan i alla fall be om respekt för att det har gjorts ett utomordentligt bra arbete på många håll i vårt land just för att nå målet på 4 % arbetslöshet. Och den socialdemokratiska regeringen kommer att arbeta vidare för att kunna minska arbetslösheten ytterligare.

Men om Gunnar Hökmark nu har klarat av en fråga om att halvera socialbidragsberoendet, så har han frågorna om stödet till barnfamiljerna, om stödet till pensionärerna, förbehållsbeloppet och om de höjda bostadstilläggen till pensionärerna kvar. Är moderaterna för eller mot? Är moderaterna för eller mot ytterligare pengar till tandvården? Är moderaterna för eller mot nära 4 miljarder kronor till sjukvården som föreslås? Är moderaterna för den miljardsatsning som vi vill göra på arbetsskadeförsäkringen? Inget svar. Är moderaterna för den a-kassereform som vi föreslår med höjda både golv och tak? Inget svar. Beträffande stödet till invandrarna och många andra frågor återstår svaret, Gunnar Hökmark.

Anf. 13 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Fru talman! I en debatt bör man ställa frågor, och man bör också svara på dem. Jag ska vara vänlig mot finansministern och ställa frågor som är lätta att svara på.

Min första fråga är: Är vi tillsammans beredda att höja taken i sjuk- och föräldraförsäkringarna år 2003? Jag förutsätter ett visst svar. Men finansministern ska själv få svara. Men jag hoppas på ett svar så att vi sedan tillsammans ska kunna säga: Löftena kunna ej svikas. Det är det svar som jag hoppas på.

Jag vill också ställa en annan fråga. Är vi tillsammans beredda att höja taket i a-kassan år 2002? Jag hoppas att svaret ska vara detsamma på den frågan. Det är nästan ett sopranoerbjudande. Det kan nästan inte avvisas.

Sedan ska jag ställa lite knepigare frågor. Om man höjer med 100 kr i år, så att den högsta ersättningen blir 680 kr, och kanske nästa år klarar av att höja till 780 kr och ha systemet att det ska gälla bara de 100 första dagarna, då skulle vi kunna få en väldigt knepig effekt för den som är

arbetslös i 101 dagar. Det skulle kunna bli den effekten att den arbetslöse då förlorar 4 000 kr i månaden dag 101. Då vill jag fråga finansministern: Är det en rimlig effekt? Det skulle vara en stupstock, ett straff, för att vara arbetslös 101 dagar. Visst ska man satsa på att komma i arbete snabbare. Men det finns människor som tvingas till arbetslöshet under längre tid än 100 dagar, och de har också rätt till sin försörjning, till sin trygghet.

Jag vill ställa ytterligare en fråga. Är det inte klokt, finansministern, att också svara de borgerliga partierna på deras frågor? Ska vi inte tillsammans svara dem och säga: Jo visst, vi ska göra mer för sysselsättningen. Vi ska komma tillbaka i höst med en rejäl infrastrukturproposition. Det ska vi göra. Vi har haft en del problem med taken, men det ska vi lösa.

Låt oss säga det, finansministern. Jag försöker bjuda in till ett svar. Och låt oss säga att vi ska göra någonting till hösten åt småföretagens problem. Simplexgruppen ska en gång för alla slutredovisa denna höst. Förenklingar ska komma. Vi ska se över skattefrågorna. Vi kanske ska växla en del skatter. Vi kanske ska se över 3:12-reglerna, minska en del skatter för småföretagen och ta bort en del onödiga skattesubventioner för småföretagarna, t.ex. det stöd som går till storföretaget Ericsson och som Riksdagens revisorer har kritiserat så hårt. Vi kanske kan använda dessa pengar på mer effektiva skattesänkningar i t.ex. vissa riktade tjänstesektorer eller för att ta bort arbetsgivarinträdet, som småföretagen verkligen vill och begär. Ska vi inte svara så, finansministern, så att vi svarar åt båda håll?

Anf. 14 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! De frågor som Lars Bäckström tar upp och som vi gemensamt har diskuterat och redovisat våra förslag till i vårpropositionen handlar väldigt mycket om sysselsättningen och jobben. Jag har därför ägnat en stor del av både mitt inledningsanförande och replikerna till att redovisa de förslag som vi har i vårpropositionen kring sysselsättningen och jobben. Jag har också velat markera att när vi nu lägger fram förslag så tror vi inte att det är de sista förslagen som behöver läggas fram för att nå 80-procentsmålet eller andra sysselsättningsmål, utan vi måste ständigt i varje vårproposition och i varje budgetproposition återkomma med nya förslag. Och det har varit så under hela resan till att nå också 4-procentsmålet.

Vi tycker naturligtvis att det är viktigt – Lars Bäckström ger egentligen svaret själv – att det finns utrymme i vår ekonomi. Det är min bedömning att det finns ett sådant utrymme i ekonomin under de närmaste åren att vi ska kunna höja också taket i socialförsäkringarna, i föräldraförsäkringen och sjukförsäkringen. Men vi har också respekt för att ett av våra samarbetspartier, Miljöpartiet, vill ha mer tid för den diskussionen. Och eftersom detta enligt förslaget ska införas först under 2003 så tycker vi dessutom inte att det absolut måste komma ett beslut nu. Men vi kommer att återkomma till det förslaget. Och vi och Vänsterpartiet har ju en gemensam uppfattning på den punkten.

Vi har också sagt att utöver de förändringar som nu aviseras när det gäller a-kassan så är vi beredda att fortsätta det arbetet. Och det som ytterst anger ramen för hur långt man kan gå när det gäller a-kassan är ju

hur ekonomin utvecklas, dvs. fortsatt tillväxt, ordning och reda i ekonomin och ett utrymme som får prioriteras bland alla andra saker men som ligger mycket högt för oss socialdemokrater när det gäller a-kassan.

Vi hade en diskussion för något halvår sedan då kammaren fattade beslut om en reformerad arbetslöshetsförsäkring. Ett av syftena med denna reformering var att just åstadkomma ett större mått av incitament för att ge människor möjlighet att komma i jobb och utbildning. Och den s.k. aktivitetsgarantin som hittills har varit mycket framgångsrik och gett många människor chans att bryta sitt beroende och slippa att hamna i något slags evig rundgång mellan a-kassa och någon form av tillfälliga insatser ska naturligtvis kunna byggas ut så att vi kan undvika att få personer med långa arbetslöshetstider i fortsättningen. Och där har vi ett gemensamt intresse att försöka åstadkomma ett resultat på det området.

Bland de saker som vi kommer att behöva prioritera i fortsättningen är exempelvis vägar och järnvägar. Om någon ställer frågan varför man hittills inte lagt fram förslag om miljardsatsningar på vägar och järnvägar är svaret ganska enkelt. Vi har tyckt att det har varit viktigare att trygga pensionerna, att höja dem till 100 %, att höja barnbidragen och en rad andra saker. Men nu finns det utrymme för att i höst återkomma med ett reellt förslag om vägar och järnvägar.

Anf. 15 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret. Men så erinrar jag mig min konfirmationsundervisning. Då hörde jag följande: Sådant ska ditt tal vara att ja är ja och nej är nej och allt som därutöver är, är av ondo.

Finansministern, min fråga var: Är vi beredda och har vi en gemensam ambition att höja taken i socialförsäkringarna, sjukförsäkringen och föräldraförsäkringen, år 2003? Jag hoppas att svaret ska vara ja.

Min andra fråga var: Är vi beredda att tillsammans höja taket i a-kassan år 2002? Jag förutsätter att svaret blir ja. Sedan finns det förbehåll osv., men det behövs inte alltid. Svara ja eller nej. Jag hoppas att det blir ja.

Sedan har jag en tredje fråga, som jag tror är viktig att en gång för alla få ställa i denna kammare för att röja undan alla rykten, alla miss-tänkliggöranden och alla felaktigheter på presskonferenser, vilket kanske rentav kommer att hända även i dag: Har vi i Vänsterpartiet stoppat någon infrastrukturproposition? Jag vill påstå att vi inte har stoppat någon proposition. Det har inte funnits någon proposition att stoppa. Finansministern, har vi i Vänsterpartiet stoppat någon infrastrukturproposition?

Anf. 16 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Jag måste säga att Lars Bäckström kommer till sin fördel när han både ställer frågorna och ger svaren samtidigt. Då blir allt utklarat.

Han har naturligtvis alldeles rätt i att näringsministern redan i höstas gjorde en mycket tydlig deklaration i samband med en debatt i riksdagen om att i samband med budgetpropositionen nu i höst 2001 kommer också en infrastrukturproposition att läggas fram. Den är efterlängtd av många, och den är oerhört viktigt, därför att vi behöver en utbyggnad av både vägar och järnvägar och upprustning av vår infrastruktur på annat

sätt också i fortsättningen. Vad jag ville säga var – jag tror inte att Lars Bäckström och jag har några delade meningar om det – att vi hittills varit i den ekonomiska situationen att det har varit viktigt för oss att först klara jobben, att göra alla satsningar som behövs för jobben, att höja pensionerna från 98 % till 100 %, som vi gjorde efter 1998 års val, att öka barnbidragen, att öka studiebidragen och att göra den jättestora satsning som vi har gjort på vård, skola och omsorg. Allt detta har fått gå först. Och därefter finns det nu utrymme att återkomma till vägar och järnvägar i höst.

Anf. 17 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Många av oss minns förra årets debatt. Då använde finansministern 46 av de 50 tillgängliga minuterna till två egna monologer. Han hade i 4 minuter en debatt med Gunnar Hökmark, och vi andra blev utan debattid.

Nu har talmannen ändrat debattreglerna, och jag är tvungen att ta fram dem och läsa. Där står det: "Finansministern inleder debatten med att presentera propositionen." Så är det ju inte. Det borde stå: Finansministern inleder debatten med att ställa frågor till oppositionen.

Här verkar det vara en ny variant på riksdagens frågestund som pågår; här ställer alla frågor till varandra. Det hade varit klädsamt om finansministern inte förspillde sin ungdom bara med att ställa frågor, utan kanske också svarade på något. Varför inte t.ex. piska på näringsministern så att det kommer fram en proposition? Lars Bäckström tyckte mycket riktigt att Simplexgruppen inte skulle få någon semester. Frågan är när den ska börja jobba. Den har hållit på i två år och gått på tomgång.

Jag tycker att gimmicken att förstöra sin debattid med olika tekniker snart måste vara slut. Finansministern måste börja regera och inte bara ställa frågor.

Men jag ska svara på några av finansministerns frågor, när vi nu ändå är inne i frågestunden och det är oppositionen som ska svara. Vi hoppas att det snart blir ombytta roller, fru talman.

Jovisst har vi kristdemokrater krävt och föreslagit ökade resurser till tandvård. Det är bra att regeringen nu kommer med det.

Vi kristdemokrater har krävt och föreslagit en höjning av garantibeloppet i föräldraförsäkringen, visserligen inte till 120 kr utan till 150 kr, men vi är glada för ett första steg i rätt riktning.

Vi kristdemokrater har krävt och föreslagit ökade resurser till sjukvården. Vi är glada att det kommer. Det är antagligen inte tillräckligt.

Vi kristdemokrater har krävt ökat bistånd, och vi är glada att regeringen går vidare på den vägen.

Vi kristdemokrater har krävt och föreslagit ett förbehållsbelopp för äldre.

Men, fru talman, det som är allvarligt är ju att Sveriges ekonomi släpar efter, så att de här sakerna blir svåra att uppfylla om det nu inte går så bra som regeringen hoppas.

Bosse Ringholm uppmanar mig att läsa tidningen Från Riksdag & Departement och se på alla EU:s indikatorer som visar att Sverige står på guldplats på ett antal punkter. Jag läser vårpropositionen, och där framgår det av bil. 1 på s. 18, tabell 2.1, om finansministern vill kolla vad jag säger, att Sverige väntas under treårsperioden utvecklas sämre än EU-

länderna, än Norden, än euroområdet och än världen i stort: Sverige 2,1 % år 2004, Norden 2,4 %, euroområdet 2,6 %, EU 2,5 % och världen i stort 3,9 %.

Vi fortsätter att släpa efter. Detta kallar regeringen en normalkonjunktur. Resultatet kommer att kunna avläsas ute i de kärnverksamheter som bedrivs runtom i vårt land. Finansministern är nöjd. Han ställer frågor till oppositionen. När får vi en ny regering?
(Applåder)

Anf. 18 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Den sista frågan kan jag klara ut med Mats Odell omedelbart. Vi behöver ingen ny regering. Vi har en bra regering. Vi har en utomordentligt bra regering som har presenterat en vårproposition. Möjligen har regeringen överskattat oppositionens förmåga att ta till sig de förslag som finns i vårpropositionen.

Jag ägnade inte 100 % av mitt inledningsanförande åt att presentera vårpropositionen utan bara 90 % och 10 % åt att ställa ett antal frågor. Det är möjligt att jag skulle ha ägnat också de sista 10 procenten åt att presentera ännu mer, eftersom jag inte har kunnat få svar på många av frågorna.

Utöver den lilla framgång som jag hade med Gunnar Hökmark förut, när han till slut accepterade att man ska halvera socialbidragsberoendet, inkasserar jag också att Kristdemokraterna är beredda att instämma i regeringens vårproposition när det gäller tandvård, garantibelopp i föräldraförsäkringen, sjukvård, bistånd och förbehållsbelopp. Det är väldigt bra. Nu återstår bara de sex sju andra frågor som Mats Odell gick runt.

Den huvudsakliga frågan är: Om Kristdemokraterna och Mats Odell accepterar de fem områden som han nämnde, hur är det med Gunnar Hökmark och Moderata samlingspartiet och övriga borgerliga partier? Kristdemokraterna har kanske inte trott att man på egen hand kan bilda majoritet för de här förslagen, utan då får väl Kristdemokraterna vara så goda och ansluta sig till vårpropositionen på de punkterna. Men jag betraktar det uteblivna svaret från Gunnar Hökmark så att det inte finns något intresse i Moderata samlingspartiet för att höja biståndet. Det finns inget intresse i Moderata samlingspartiet för att satsa de nära 4 miljarderna på sjukvården. Då är det som vanligt inte borgerlig samling, utan borgerlig splittring och borgerlig oenighet – en borgerlig symfoni som skär ganska illa.

Om man för en diskussion med olika partier är det intressant att få besked av varje parti. Jag uppskattar Mats Odells besked på de här punkterna, men jag betraktar det också så att det tyvärr är en ropande röst i den borgerliga öknen.

Till sist är det riktigt – och Mats Odell gör inte något försök att motbevisa det, vilket inte heller skulle gå – om man tittar på de tolv EU-indikatorerna att Sverige har förstaplatsen, guldplatsen, på fem av dessa. Det är långt till nästa land, som bara har två. Det är helt *outstanding* när man ser det exempelvis utifrån idrottssammanhang. Mats Odell säger själv att EU gör en prognos som innebär att tillväxten ökar med 2,5 %. Vi har i vårpropositionen 2,6 % – vi bryr oss inte om tiondelar exakt. Det innebär att vi har ett snitt i Sverige, som EU också har, och det är vad jag kallar normalkonjunktur.

Anf. 19 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Det allvarliga är ju att en normalkonjunktur som Sverige har haft de senaste 30 åren har urholkat välfärden, så att vi trots att vi tar ut världens högsta skatter ändå inte klarar av att ge våra gamla och långvarigt sjuka en värdig ålderdom, att vi ändå inte klarar av att ge våra barn en bra och väl fungerande skola, att vi ändå inte klarar av att upprätthålla ett rättssamhälle, att ge den svenska polisen möjligheter att ta itu med den brottslighet som nu växer snabbt i landet. Detta är det allvarliga.

Jag är förvånad över att finansministern ägnar all sin tid åt dessa frågor. Han får ju lugna sig till den 2 maj, fru talman, när vi lägger fram våra förslag. Enligt riksdagsordningen är det fullständigt orimligt att stå och kräva besked en timme efter att man har lagt fram en proposition: Ställer ni upp på detta? Men okej! Vi försöker.

Det som är verkligt oroande, fru talman, är att statens budget – och här har finansministern inte med ett ord försökt motbevisa detta – under de kommande åren kommer att innebära att statsskulden ökar med ca 35 miljarder kronor mellan 2001 och 2004. Är det då inte rimligt att åtminstone lägga fram de strukturförslag som Bosse Ringholm själv i sin egenskap av ordförande i EU:s finansministerråd, Ekofin, rekommenderar resten av EU-länderna att genomföra? Varför inte en sådan här dag, när han lägger fram sin vårproposition, tala om att här har Sverige genomfört de förslag som vi som ordförandeland i EU anser att resten av Europa ska genomföra för att få upp tillväxten?

Nej, här är det Lars Bäckström som får stå och efterlysa åtgärder för småföretagande, medan regeringen är passiv. De strukturella reformerna lyser med sin frånvaro – icke ett enda skatteförslag finns i denna proposition. Den här regeringen har upphöra att regera. De hankar sig fram. De ställer frågor till varandra och försöker binda upp varandra t.o.m. här i riksdagens talarstol för olika reformer som man väntar sig att genomföra.

Sverige är i ett läge där vi måste förbättra den långsiktiga hållbarheten i vår ekonomi. Utgifterna för t.ex. sjukpenning och förtidspensioner fortsätter att skena och beräknas nu bli hela 10,4 miljarder högre än vad regeringen trodde i höstas. Det här är en mycket allvarlig utveckling.

Om vi tittar på tilläggsbudgeten ser vi att regeringen där föreslår ofinansierade utgiftsökningar på 2 ½ miljarder, vilket i själva verket bryter mot budgetlagens intentioner. Budgeteringsmarginalen är så liten 2002 och 2004 att regeringen med stor risk återigen kommer att tvingas till panikåtgärder för att utgiftstaken inte ska spräckas.

Jag tycker att finansministerns självgodhet och frågeställande till oppositionen rimmar illa med den situation som faktiskt råder i svensk ekonomi.

Anf. 20 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Jag har redovisat regeringens vårproposition. Jag har ställt frågor till oppositionen för att se om det finns något alternativ till regeringens vårproposition. De flesta svaren har uteblivit. Jag har fått några svar av Mats Odell, och jag uppskattar de svaren. Men jag inser att ett uteblivet svar från Moderata samlingspartiet inte innebär något stöd på den punkten, så Mats Odell är än så länge en ropande röst.

Mats Odell säger att den konjunktur som vi nu har framför oss, som innebär en tillväxt på lite drygt 2 ½ % i fortsättningen, inte är tillräcklig.

Det beror på vad man jämför med. Jämför vi med de 25 senaste årens ekonomi i Sverige ser vi att vi har haft en tillväxt strax under 2 %. Då är denna tillväxt inte bara normal; den är t.o.m. över det normala. Under de tre år som Mats Odell satt i regeringen Carl Bildt i början på 90-talet var det nolltillväxt eller snarast minustillväxt i Sverige. Det drog ned nivån för dessa 25 år. Det gjorde att man dessa 25 år, som innehåller två borgerliga regeringsperioder med väldigt dålig tillväxt, nolltillväxt eller minustillväxt, fick ett facit på 1,9 %. I det sammanhanget är faktiskt årets tillväxt – den prognos vi gör – en fantastiskt bra tillväxt.

Mats Odell har flera gånger förut tagit upp diskussionen om den offentliga ekonomin och har svårt att klara ut vad som är statens, kommunernas och pensionssystemets del i den offentliga ekonomin. Vi har redovisat överskottsmål för den offentliga ekonomin – 2 % över en konjunkturcykel. Vi redovisade att det överskottsmålet överträffades med råge – 4,1 % – förra året. I år överträffas det också. Prognosen visar för närvarande på 3,5 %.

Men Mats Odell envisas hela tiden med att säga att det finns en oro för statsskulden. Den statsskuld som drevs upp under regeringen Bildt med Mats Odell i början på 90-talet så att den var 80 % av bruttonationalprodukten har vi nu steg för steg reducerat till 50 % av bruttonationalprodukten. Det har varit ett hästarbete – ett oerhört tufft arbete – men det ger oss naturligtvis helt andra förutsättningar att klara också internationella konjunkturdämpningar i fortsättningen om vi har goda resultat när det gäller både våra överskottsmål och när det gäller statsskuldsbekämpningen.

De utgiftstak som vi har satt upp, Mats Odell, har vi hållit vartenda år, vilket är oerhört viktigt. Det skapar också en trovärdighet åt den ekonomiska politiken.

Sedan har vi sagt att vi naturligtvis har för avsikt att återkomma i höst till diskussionen om hela skattepolitiken. Det är ingen nyhet att det är på hösten som skatterna diskuteras och presenteras här i kammaren.

Anf. 21 LENA EK (c) replik:

Herr talman! Ibland blir man som finansministerns åhörare häpen. De frågor som har ställts här besvaras när vi lägger fram våra ekonomiska motioner, som ni kommer att få flera veckor före debatten, till skillnad från några timmar före debatten som gällde för oss.

Om man har varit med ett tag vet man att Centerpartiets förslag på nästan varenda punkt motsvarar de frågor som tas upp. Dessutom har vi varit med och skrapat fram det mesta av finansieringen. Någon hejd får det vara.

Vi diskuterar skattesänkningars profil. Vi från Centerpartiet driver stenhårt linjen att skattesänkningar måste till, och de ska vara riktade till dem med låga och normala inkomster i första hand. Man kan fundera över vad det är Bosse Ringholm har gjort. Hur slår den skattereform som kom förra året, dvs. delvis återföring av egenavgifterna, på olika inkomstnivåer? Jo, den ger tio gånger mer för dem som har höga inkomster än för dem som har låga. Så är det ju.

Hur slår maxtaxan? Jo, den innebär att vissa familjer – min, t.ex., om förslaget går igenom hemma – får 2 500 kr lägre avgift i månaden. Andra får 250 kr lägre avgift. Hur slår det fördelningspolitiskt?

Jag tycker att denna diskussion är lite övermaga. Man behöver faktiskt fundera över hur de förslag som regeringen har lagt fram ser ut. Vilka grupper är det som utesluts? Jo, det är hela tiden de som har det sämst. Man kan titta på alla de olika trygghetssystemen. Det är inga förbättringar som Bosse Ringholm föreslår i det material som vi fick kl. 6 i går kväll. Det är de sämst ställda som inte släpps in i trygghetssystemen när det gäller arbetslöshetsförsäkringen, när det gäller sjukförsäkringen, när det gäller föräldraersättningen och när det gäller bostadstillägget för pensionärer. Kom igen! Hur är fördelningsprofilen för de förslag som läggs fram här?

Ni misslyckas dessutom med att bryta det farliga och skadliga sambandet och rundgången mellan bidrag och skattesystem. Den lilla höjning som ni föreslår av grundersättningen i föräldraersättningen från 60 till 120 kr äts upp av socialbidragsnormen och av skattehöjningar, precis som när det gällde barnbidragshöjningen förra året.

Det enda vettiga att göra är att sänka skatten för de människor som har en låg och normal inkomst. När ställer Bosse Ringholm upp på det?

Anf. 22 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Svaret på Lena Eks sista fråga om när regeringen ställer upp på skattesänkningar för låginkomsttagare står att finna i att vi i år och förra året har sänkt skatten för låginkomsttagare och normalinkomsttagare. Vi är beredda att gå vidare om de ekonomiska förutsättningarna finns för det under hösten.

Men Moderata samlingspartiet, som jag naturligtvis inte ska be Lena Ek ta ansvar för, föreslår skattesänkningar där höginkomsttagaren – den som tjänar 80 000 kr – får 15 000 kr i skattesänkning. Låginkomsttagare får bara en tiondel av detta i skattesänkning. Är det en rättvis skatteprofil? Moderata samlingspartiet är ju ett parti som Centerpartiet vill samverka med.

Frågan är om det är en rättvis skattepolitik. Är en sådan skattepolitik ett stöd till låginkomsttagarna, Lena Ek?

Anf. 23 LENA EK (c) replik:

Herr talman! Nej, jag tycker faktiskt inte att det är bra. Det har vi också sagt. Men däremot har vi gemensamma skrivningar om att det är viktigt att sänka skatten för människor med låga och normala inkomster. Vi har flera sådana skrivningar och reservationer i finansutskottet. Men finansministern lägger själv fram förslag, t.ex. om återföring av egenavgifterna, som i kronor räknat ger höginkomsttagarna tio gånger mer tillbaka än låginkomsttagarna. Han lägger själv fram ett förslag om maxtaxa som ger höginkomsttagare som riksdagsledamöter tio gånger bättre utfall än låginkomsttagare som min arbetslösa granne med småbarn. Ni gör det ju själva! Vi lägger åtminstone fram egna förslag som försöker rätta till dessa saker.

Diskussionen om ett jättestort problem, nämligen infrastrukturpropositionen, har uteblivit. Jag kunde inte låta bli att skratta när Lars Bäckström i det vänliga utbytet av beröm med finansministern sade att det inte fanns någon infrastrukturproposition att stoppa. Det var väldigt intressant att höra, för vi andra ser näringsministern åka runt och tala om hur många hundra miljarder som ska satsas på vägar och infrastruktur.

På utgiftsområdet ser vi att utgiftstaken begränsar användningen av dessa pengar till 200 miljoner per år i tre år framåt. Ska dessa stora satsningar komma sedan, eller ska ni låna till det? Det beskedet skulle jag gärna vilja ha. Ska ni låna till de satsningarna i ett läge när vi har dubbelt så stor statsskuld som i början på 90-talet och var sjunde skattekrona går till att amortera på de gamla synderna, som ni dessutom skriver om själva i en bilaga till denna proposition? Vad händer egentligen med infrastrukturen, och hur ska det betalas?

Jag har ytterligare en fråga att ställa till finansministern. Det gäller faktiskt de arbetslösa och aktivitetsgarantin. Det finns en ambitionssänkning mitt bland de fina orden. I stället för att de arbetslösa *ska* erbjudas en aktivitetsgaranti inom 27 månader har man nu sagt att de *bör* erbjudas en aktivitetsgaranti. I en sådan tjock bok är enskilda småord otroligt viktiga för den enskilde.

Vad innebär detta för den enskilda arbetslösa människans rättstrygghet? Skillnaden för en myndighet när det gäller tillämpningen av reglerna är ju enorm när det är en skillnad mellan bör och skall, och nu sänker ni ambitionsnivån på det området. Detta skulle vara bra att veta.

Samtidigt skulle jag också, för barnfamiljernas räkning, vilja veta när ni ska bryta fattigdomsfällan för barnfamiljerna. När ska ni sänka skatten för dem, så att inte förändringar när det gäller föräldraförsäkring eller barnbidrag äts upp i fattigdomsfällan, i kombinationen med nollsummespelet mellan skatter och bidrag? Det tror jag att väldigt många vanliga familjer är mycket intresserade av att veta.

Anf. 24 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Nej, Lena Ek, regeringen har ingen sänkt ambitionsnivå när det gäller arbetsmarknadspolitiken.

Jag uppskattar Lena Eks avståndstagande från moderaternas skattepolitik. Den är naturligtvis absurd när det gäller att gynna höginkomsttagarna. Det är bra att Centern tar avstånd från moderaternas skattepolitik. Det gör det naturligtvis ännu mer omöjligt att se någon form av borgerligt skattepolitiskt alternativ.

Men det gäller inte bara skattepolitiken, utan den oerhörda satsning som har skett under senare år på kommuner och landsting, i storleksordningen 100 miljarder kronor på fyra år, som Centern till en del naturligtvis också har varit delaktig i, visar också på ett stort avstånd mellan Centern och Moderaterna.

Jag skulle till sist vilja uppmana Lena Ek att studera finansplanen. Där finns en fördelningspolitisk studie som mycket tydligt visar två saker. För det första är det låginkomsttagarna som har mest att tjäna. De får sex sju gånger så stor effekt av den här vårpropositionen som höginkomsttagarna. För det andra är det kvinnorna, framför allt, som tjänar på vårpropositionen.

Anf. 25 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Jag noterar att finansministern har hela 1 ½ minut kvar. Jag trodde annars att det skulle bli som vanligt, att hushållningen med tiden skulle göra att den var fullkomligt slut.

Finansministern pratar mycket här om frågor och svar. Han pratar faktiskt väldigt mycket om det. Fyra gånger upprepade han i sitt inlägg

att han tyckte att han hade ställt en massa frågor som han inte fick något svar på. Han undrade då om det var vi som höll oss till våra manus. Jag skulle vilja ställa en motfråga: Är det möjligen så att det har blivit lite för mycket karbonpapper mellan finansministerns manus? Om han inte hade lagt ned så mycket tid på att om och om igen ställa samma frågor hade han kanske kunnat svara på den enda fråga som jag ställde. Men i sitt inlägg tidigare sade han att han skulle återkomma till mig och Lena Ek. När han återkom till Lena Ek pratade han om moderaterna. Ibland kan man nästan undra om finansministern är rädd för tjejbaciller, eftersom han aldrig kan debattera med oss.

Min enda fråga till finansministern var: Är ni beredda att gå in i ett arbete med att göra en riktig socialförsäkringsreform? Är ni beredda till det? Det är den enda fråga som jag har ställt.

Vi noterar att ni har läst inte bara förra årets, utan många tidigare års, folkpartiförslag. Vi noterar att ni nu genomför delar av de neddragningar på arbetsmarknadspolitik, kunskapslyft, lokala investeringsprogram, storstadsprojekt, AMS-åtgärder, energiomställning, kommunakut osv. som vi har föreslagit. Detta är sådant som ni har sagt är fullkomligt orimligt och ohemult och kommer att ställa folk i en mycket svår situation. Det här genomför ni nu. Vi konstaterar också att ni sätter upp som mål att ha tak för taxor i äldreomsorgen, som vi gick till val på, att ni höjer garantibelopp i föräldraförsäkringen, att ni vill minska socialbidragstagandet osv. På punkt efter punkt är detta förslag som vi har lagt fram i årtal. Det är jättebra att ni nu tar upp dem. Men varför måste man liksom släpa er baklänges hela tiden? Kom inte och fråga oss om vi stöder den typen av grejer!

Jag sade redan i mitt första inlägg att det väl är bättre om ni försöker komma överens med varandra. Det var en väldigt intressant inblick i arbetsförhållandena mellan s och v som vi fick se förut i replikskiftet. Det är mycket bättre att ni ser till att försöka komma överens och sätta upp en vision om vad ni vill, så kan väljarna tydligt ta ställning.

Ni pratar om vårdsatsningen. Men titta i budgeten! Ni tar ju 2 miljoner från vården och lägger ut ungefär lika mycket dit. Det är ju ingen nysatsning. Det är bara en rundgång.

Lena Ek ställde förut frågan här om man skulle vilja köpa en begagnad bil på de villkoren. Man skulle ju kunna komplettera med en fråga till väljarna: Skulle ni vilja köpa en begagnad vårdsatsning?

Vad regeringen nu vill göra genom att flytta runt pengar är att 2004 sätta upp målet att komma tillbaka till den kösituation som rådde 1994 när Bo Könberg lämnade departementet. Är det någon utmaning?

Jag tror att vad Sverige behöver – och det är ingen fråga till finansministern, utan det är ett påstående – är en ny regering. Och den fråga som vi ska ställa till väljarna är om vi skulle kunna få en ny regering.

Anf. 26 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Socialdemokraterna är beredda att justera socialförsäkringssystemet, så att taken höjs för föräldraförsäkring och sjukvårdsförsäkring. Det beskedet har vi gett tidigare, och jag vill gärna upprepa det som svar på Karin Pilsäters fråga.

Det som är dilemmat med Karin Pilsäter är att hon ibland kan komma med rätt förslag men i fel konjunkturläge. Man ska inte dra ned arbets-

marknadspolitikens resurser på ett sådant sätt som Folkpartiet föreslår som leder till ökad arbetslöshet i sådana konjunkturlägen. Däremot ska man självfallet anpassa arbetsmarknadspolitik efter de konjunkturpolitiska förutsättningar som finns. Men, Karin Pilsäter, om Folkpartiet föreslår rätt åtgärder i rätt konjunkturläge är det självfallet intressant att diskutera. Hittills har det möjligen varit rätt åtgärder i fel konjunkturläge.

Till sist vill jag uppmana Karin Pilsäter att läsa vårpropositionen lite mer noggrant. Det är faktiskt nära 4 miljarder kronor de närmaste åren i form av nya pengar och satsningar för att förbättra sjukvården.

Anf. 27 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Som herr talman och alla andra noterade kunde Bosse Ringholm inte lämna ett svar, ja eller nej, på den enda fråga som jag faktiskt ställde, nämligen om ni är beredda att göra en rejäl socialförsäkringsreform.

Vi har skenande sjukförsäkringsutgifter. Vi har ett mycket stort mänskligt lidande bland människor. Det är en mycket stor andel kvinnor som är anställd i den av politiker styrda offentliga sektorn. Vi har mycket stora problem med socialförsäkringarna. Vi har stora problem när det gäller hur arbetslöshetsförsäkringen fungerar. Vi har mycket stora problem med hur folk ska kunna komma ut igen i arbetslivet, komma ut ur sin sjukfrånvaro, komma ut ur arbetslösheten.

Att man behöver göra något radikalt, inte bara åt arbetsmarknadspolitik utan också åt socialförsäkringarna i det sammanhanget, tror jag att de flesta människor utanför denna kammare inser, men socialdemokraterna inser inte detta nu heller. Man har efter alla dessa år kommit på att det visst finns någon sorts problem med det här taket och vill lappa och laga lite. Det vill man. Det har ni sagt. Det var ett bra besked att ni vill det. Det var svårt för Bäckström förut att få det beskedet, men okej, ni vill lappa och laga lite i systemet, men ni vill inte göra någon grundläggande reformering av socialförsäkringarna. Det sade inte finansministern, men ett uteblivet svar är som sagt var också ett svar.

Det är ganska fascinerande att höra en finansminister. Nu har han visserligen på många punkter svårt att räkna. När vi hörde hur många frågor han hade ställt var det olika antal frågor. Varje gång det upprepades hur många frågor det var som var obesvarade var det olika antal frågor som var obesvarade. Och den tidsberäkning som angavs här, att det var 90 % besked och 10 % frågor, tror jag är någonting som hör hemma mer i *Hej matematik!* än i en riktig tidmätning.

Men, likafullt, beskedet som vi får är att när det gäller besparingar på arbetsmarknadspolitik så var det fel när Folkpartiet föreslog nedskärningar på toppen av högkonjunkturen, när politiken var som mest expansiv och vi var på väg att riskera en överhettning på arbetsmarknaden och flaskhalsarna ökade. Då var det konjunkturmässigt fel att minska när det gällde arbetsmarknadspolitik, men det är rätt att göra det när vi går in i en avmattning.

Vi har alltså här i dag fått besked av Sveriges finansminister – det var ju så det var; det var inte bara en illusion – om att man ska bedriva en extremt procyklisk politik. Man ska alltså blåsa på mycket i högkonjunktur när det går mot överhettning och sedan dra ned när det går mot avmattning. Det är ett väldigt intressant besked. Om det tillämpas på alltför

många områden tror jag verkligen att Bosse Ringholm kommer att få en tydlig plats i det bokslut över det här konjunkturskiftet som kan göras i en finansplan om tio år.

Anf. 28 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Låt mig bara stillsamt erinra Karin Pilsäter om att om hon hade avstått från att förvränga mina synpunkter och i stället svarat på någon av de många frågor jag ställde hade debatten kunnat klargöra rätt mycket.

Anf. 29 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Herr talman! Politik handlar, och har alltid handlat, om prioriteringar. I samarbetet mellan oss, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet är vi överens om en del, men vi är absolut inte överens om allt. Någonting som alla partier säger sig vara överens om är att vi vill ha en arbetstidsförkortning. Men återigen: Politik handlar om prioriteringar. Socialdemokraterna erkänner att de inte anser att det går att få till stånd en arbetstidsförkortning till 35 eller 30 timmar i veckan därför att man inte har råd. De prioriterar hellre att höja taken i socialförsäkringarna. Att höja taken i föräldra- och sjukförsäkringen från 23 000 kr till 30 000 kr är mer prioriterat än en arbetstidsförkortning.

Vänsterpartiet tror i motsats till oss att man kan få allt på en gång. Vi anser inte att man kan få allt på en gång. Att kunna ha både en solidariskt finansierad vård, satsningar på miljö, utbildning, kultur, regional balans och bistånd och dessutom en kortare arbetstid är tillräckligt. Vi har inte råd att dessutom höja taken i föräldra- och sjukförsäkringen.

Det här var den diskussion vi hade i budgetförhandlingarna som också märktes utåt. Det är ju så: Politik handlar om prioriteringar.

För att få ned något som är väldigt allvarligt, nämligen antalet människor som är sjukskrivna, gör vi nu satsningar på 100 miljoner för långtidssjukskrivna. Men vi behöver göra andra satsningar, och en av de satsningar som vi ser som allra viktigast är en kortning av normalarbets-tiden. Det är någonting som vi vill värna i framtiden. Det var också en anledning till att vi sade nej till att höja taken i sjuk- och föräldraförsäkringen. För oss var det viktigare att höja golven.

Ska man göra en prioritering av vad man ska göra med sjukförsäkringarna kanske det är bättre, bl.a. ur jämställdhetssynpunkt, att höja ersättningsnivån – om man nu har råd – från dagens 80 % till 90 %. Det är helt tydligt att de föräldrar, inte minst pappor, som har ett lägre uttag av sin föräldraförsäkring är de med lägre inkomst. Då vore det bra, t.ex. för att få fler pappor att ta ut sin föräldraförsäkring, att höja den totala ersättningsnivån. Om vi hade det ekonomiska utrymmet vore det någonting som vi skulle prioritera.

Jag skulle gärna vilja få ett svar från Bosse Ringholm om arbetstidsfrågan, men jag tror inte att han har någon tid kvar att svara mig.

Anf. 30 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Vi hade en lång diskussion om arbetstidsfrågan i samband med att vi tog fram budgetpropositionen för 2001. Den visade att vi hade lite skilda uppfattningar om vilken metod man ska använda för att förkorta arbetstiden. Det gemensamma för oss tre partier som samarbe-

Prot. 2000/01:94
17 april

*Bordläggningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

tade om budgetpropositionen var att vi alla ville sänka arbetstiden. Vi hade olika tekniker för att åstadkomma detta, och vi konstaterade att vi då inte kunde lägga fram något gemensamt förslag. Nu har det dessutom tillsatts en särskild kommitté som jobbar med arbetstidsfrågorna, och när den kommer med sitt resultat får vi se vad vi kan åstadkomma för förslag i fortsättningen.

Anf. 31 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Herr talman! Som jag ser det handlar frågan om arbetstidsförkortning inte enbart om att vi har olika syn på vilken metod eller vilken teknik man ska använda. Politik handlar ju om prioriteringar, och att sänka normalarbetstiden kostar pengar. Det socialdemokraterna tyckte att Sverige hade råd med var att införa en ny semesterdag, inte att sänka normalarbetstiden. Där gjorde vi helt enkelt en helt annan bedömning.

Det finns också en annan sak i budgeten som har diskuterats här och som jag skulle vilja fråga finansministern om. Det gäller den regionala obalansen. I dag har vi ju en regional obalans, något som alla partier här i riksdagen erkänner. En av de reformer som faktiskt har stärkt glesbygden i vårt land är reformen i fastighetsskatten. Det är den största regionalpolitiska förbättringen under de senaste 10–20 åren. Den har inneburit väldigt mycket mer pengar till glesbygd och små kommuner och mindre pengar till storstäderna. Det är faktiskt en regionalpolitisk reform.

Men det behövs fler insatser. Vi har i den här budgeten satsat på att öka bidraget till utflyttningskommuner, men det finns andra insatser som behövs. T.ex. vill vi ha sänkt arbetsgivaravgift i tillväxtsvaga kommuner. Vi vill ha glesbygdsavdrag för boende i glesbygd och en stärkt satsning på tåg och på de kollektiva transportsystemen. Det är några av de ytterligare åtgärder som behövs för att stärka den regionala balansen.

Efter sommaren kommer det att komma en regionalpolitisk proposition. Jag hoppas att socialdemokraterna är öppna för de förslag som vi tycker är nödvändiga för att ytterligare förbättra den regionala balansen i Sverige.

Anf. 32 GUNNAR HÖKMARK (m):

Herr talman! Finansministern har ägnat dagen åt att ställa ett antal olika frågor om budgetpolitiken, och det kan man förstå. Det finns nämligen inte så många konkreta besked i den proposition som han själv har lämnat. Vi fick ett exempel på detta alldeles nyligen när Lars Bäckström gick upp och frågade: Vem stoppade infrastrukturpropositionen? Det ger lite grann en bild av förhandlingarna. Det måste ha varit en trevlig övning den sena kvällen.

Men på samma sätt kan man fråga: Vem stoppade återställandet av änkornas pensioner? Det kan ju Lars Bäckström svara på. Ni har ju lovat och lovat och lovat att återställa änkornas pensioner. Man kan ställa frågan: Vem drev igenom att öka de breda utgifterna som berör de många som i stället skulle kunna få lägre skatt och därigenom tryggare välfärd, i stället för att se till att stötta de handikappade som annars står utan stöd? Vem stoppade det? Och vidare, eftersom Bosse Ringholm har dramatiserat frågan: Vem var det som var emot att sätta målet att socialbidragsberoendet ska halveras, och vem var det som inte ville gå längre? Lars

Bäckström skulle kunna ge ytterligare inblickar av den typen i hur regeringskoalitionen fungerar.

Han skulle också kunna svara på ytterligare en fråga som jag tycker är av lite mer grundläggande intresse. Vi har nämligen i riksdagen just nu två alternativa budgetpropositioner – dels den som har presenterats här i dag, dels den som presenterades för några dagar sedan på DN Debatt. Här i dag står tre partier bakom en budgetproposition med utgiftstak och budgeteringsmarginal. På DN Debatt har regeringen tillsammans med Vänsterpartiet lovat ytterligare utgifter. Det innebär att om regeringen driver igenom de utgifterna så finns det ingen budgeteringsmarginal kvar för 2003. Då finns det heller inga pengar kvar till att genomföra några infrastruktursatsningar.

Då är frågan: Är det Miljöpartiet som ska hängas av för gott? Eller vilken budgetproposition är det som egentligen gäller när vi ska behandla den här i kammaren – den vita budgetpropositionen, så att säga, som lagts fram här i riksdagen, eller svartversionen på DN Debatt? Jag tycker att det har sitt intresse. Ska vi kunna ha en saklig behandling av de här frågorna måste vi också ha de beskedet.

Finansministern har ställt så många frågor om vilken politik han borde föra, eftersom han inte kunde presentera den själv, att den ställföreträdande regeringsförsvaren Lars Bäckström får ta på sig den uppgiften, om inte den mest lojala av dem alla, Yvonne Ruwaida, ska tala om hur det ska vara. Vem stoppade vad? Vem var emot att man skulle halvera bidragsberoendet? Det vore intressant att få den interiören.

I övrigt, herr talman, har vi i den här debatten fått beskedet att regeringen inte ser vidden och omfattningen av arbetslösheten och att man därför inte heller är beredd att genomföra de åtgärder som kan öka sysselsättningen på lång sikt över konjunkturen och ge Sverige ökad tillväxt. Det är därför som ni i budgetpropositionen konstaterar att den långsiktigt möjliga tillväxten är 2 %. Ni väljer en lägre tillväxt i stället för reformer.

Nu finns ett alternativ i form av borgerlig politik som innebär att Sverige ska stärkas som företagandeland och tillväxtland med allt vad detta innebär av ökad välfärd och trygghet för enskilda människor.

Anf. 33 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Herr talman! Först till Gunnar Hökmark som ställde frågan: Vem stoppade änkepensionen?

I helhetslösningen klarade vi i Vänsterpartiet inte av att behålla änkepensionen. Vi hade velat ha högre utgifter. Då hade vi kunnat få rum med den. Men vi fick acceptera att hålla utgiftstaken. Där är Bosse Ringholm stenhård. Då föll det förslaget. Då tyckte vi att satsningen på vården var viktigare. Det är en prioritering vi gör. Det har ni känt är ett misslyckande, men det var ett klokt val av oss, för vårdsatsningen var ännu viktigare.

Men Gunnar Hökmark har möjlighet att hantera frågan inom ramen för pensionsöverenskommelsen, där vi inte får vara med. Nu ligger den inom ramen för pensionsfrågan. Vi får se hur Gunnar Hökmark lyckas. Den som lever får se.

Men jag vill också säga en annan sak till de borgerliga företrädarna. Ni kritiserar oss och säger att ni tror att Odell har rätt. Statsbudgeten går

Prot. 2000/01:94
17 april

*Bordlägningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

inte med överskott. Det är ett värdefullt påpekande av Mats Odell. Det håller moderater, folkpartister och centerpartister med om. Då kommer frågan: Jag vet att ni vill satsa mer på vägar, många av de borgerliga vill satsa mer på försvaret och på polisen, visst, det kanske är värdefulla satsningar – inte försvaret, men det andra – men hur ska ni klara av detta när ni samtidigt ska sänka skatterna? Det är det som Bosse Ringholm har frågat gång på gång. Vad i våra förslag går ni inte med på? har han frågat.

Bosse Ringholm! Det är nog värre än så. De kan inte gå med på några av förslagen i vårens ekonomiska proposition, för de ska skära i redan existerande program för att få råd med sina stora skattesänkningar.

Gå nu upp i talarstolen Mats Odell, Lena Ek och Karin Pilsäter och berätta om era besparingar, alla de besparingar ni ska göra. Det har ni möjlighet att göra, ni har tid kvar. Gunnar Hökmark har ingen tid kvar, det vet jag, men ni andra, berätta om besparingarna, berätta om fakturan för den borgerliga politiken i besparingshänseende.

En annan sak är Ludvikamomsen, kommunkontosystemet. Det systemet måste bort. Vi har nu en skrivning i den ekonomiska vårpropositionen där vi lovar ett nytt system till den 1 januari 2002. Det är oerhört värdefullt att vi får det.

Jag har tre minuter kvar så jag kan säga några ord om kommunkontosystemet. Finansministern har redogjort för hur mycket vi tillsammans har satsat på kommunerna. Det är alldeles sant att det är oerhört värdefulla satsningar, 25–30 miljarder i statsbidrag. Det är värdefullt. Vi ska vara stolta över det.

Men vi ska också vara ärliga och berätta att vi har gett med vänster hand och tagit tillbaka med höger hand genom egenavgifterna, pensionsavgifterna, och genom kommunkontosystemet, så att nettot nästan går mot noll. Om några år kommer kommunsektorn att ha ungefär lika stora resurser i form av statsbidrag som man hade i början av 90-talet. Rätt ska vara rätt. Men utan de här satsningarna hade det varit ännu värre. Det är riktigt. Orsaken till detta är i grunden kommunkontosystemet och pensionsavgifterna.

Jag tar bara upp pensionsavgifterna. I grunden är det riktigt att vi får tillbaka moms med kommunkontosystemet. När en kommun lägger ut städning i en skola på entreprenad får den betala moms på städningen. Det slipper man när man har egen städning. Då blir det dyrt för kommunen. Då missgynnas det privata alternativet. Vi är så hyggliga vi vänsterpartister att vi säger att det är okej att man får kompensation, man får tillbaka momsen.

Så långt kunde väl allt vara gott och väl. Men nu ska jag berätta något som inte alla här i kammaren känner till. Det är nu det börjar bli krångligt. Staten nöjer sig inte med att ta in momsen från städfirman och sedan betala tillbaka den till kommunen. Nej då. Staten tar dessutom ut en avgift av kommunerna för att kommunerna ska få tillbaka sin moms. Avgiften från kommunerna ska vara lika stor som återbetalningen. Det är ett Rundgångs-Sverige.

Men det är inte nog med det. Det kommer mer, som man brukar säga. Samtidigt som man införde den här avgiften höjde man statsbidragen till kommunerna, så att de skulle ha råd att betala avgiften. 23 miljarder höjde man, en engångshöjning. Tala om rundgång! Peter Dalle kunde

inte ha gjort det bättre i Lorrysketcherna. Ni vet, han kommer in med sin nya uppfinning och man säger till honom: Varför ska du ha en avgift för att få tillbaka pengarna och sedan ett höjt statsbidrag för att få tillbaka pengarna? Kan vi inte ta bort alla de här strömmarna? Då brukar repliken vara: Tänkte inte på det. Nej, han tänkte inte på det.

Men systemet är inte neutralt längre, för nu ökar de här avgifterna så att de snart är uppe i 30 miljarder. Det är många som undrar: Vart har Perssonpengarna tagit vägen? Alla har hört talas om dem. Det är nästan som en religiös liknelse, man ser dem inte ute i verksamheterna, men de finns ändå. Det tror jag kan vara en av förklaringarna. De har helt enkelt gått till Ludvika. Perssonpengarna för till Ludvika och där har de stannat. Det är därför kommunkontosystemet måste bort.

Och det är inte nog med detta. Det är också så att man omfördelar mellan kommunerna. Stockholms kommun som "entreprenörer" och privatiserar som bara den tar ut mycket från systemet. Men avgiften är lika för alla kommuner, per capita, per huvud, alla betalar samma, kollektivt, solidariskt. Så det röda Norberg får slanta in mellan 10 och 15 miljoner varje år till det här systemet, och Cederschiöld i Stockholm tar ut ungefär 500 miljoner mer än han betalar in, han som brukar klaga på att han får betala så mycket i skatteutjämning till Bergslagen. Men han får skatteutjämning från Bergslagen också, från det röda Norberg, där Väns-tern styr med Moderaternas och även Socialdemokraternas hjälp. Därför ska kommunkontosystemet bort, herr talman.

Nu är min talartid slut, herr talman. Men ni borgerliga, berätta om nontan! Berätta om alla era besparingar! Det är de besparingarna som gör att de inte kan säga ja ens till några av våra reformer i dag, för de ska spara mycket mer på utgifterna så att de kan sänka skatterna. De ska helt enkelt ta bort de nya klassklyftorna genom att ta tillbaka de gamla klassklyftorna.

Anf. 34 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Jag tänkte bara påminna Lars Bäckström om att vi faktiskt har tid på oss ända fram till den 2 maj för att lägga fram ett helt paket. Jag förstår att ni är väldigt angelägna om att omedelbart få reda på exakt allting, eftersom vi ser hur våra förslag återanvänds året därpå. Men vi kan lugna er, ni har ändå lite tid på er till september då ni kan ta våra besparingar och föra in dem som era egna. Jag tror att det kommer att ordna sig på den punkten, Lars Bäckström.

Jag hade egentligen bara tänkt begära replik för att informera Lars Bäckström om en mycket fundamental fråga när det gäller änkepensionerna. Det är självklart att frågan om återställandet av änkepensionerna inte ligger i pensionsöverenskommelsen. Detta skulle enkelt kunna bevisas av det faktum att hade de legat där hade besparingarna aldrig skett.

Anf. 35 MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tror att de flesta som har följt den här debatten kan konstatera att Bosse Ringholms taktik att göra detta till någon sorts allmän frågestund har misslyckats. Den har i stället blottlagt den enorma avgrund av åsiktsskillnader när det gäller inriktningen av politiken som finns mellan de tre samverkande partierna. Det vi har sett här i dag är en total splittring i väldigt stora och fundamentala frågor.

Lars Bäckström tycker jag ändå är den som har civillikurage att blottlägga detta och ställa frågor till regeringen. Han försöker piska på om Simplexgruppen och allt möjligt annat, och finansministern svarar med att ställa frågor till oppositionen.

Sanningen är, som vi har varit inne på tidigare, att den internationella högkonjunktur som hittills har burit de goda offentliga finanserna nu håller på att avmattas. Vi har en kivande och trätande samarbetsgrupp av partier där samarbetet nu alltmer tydligt knakar i fogarna. Här har vi Vänsterpartiet som är missnöjt med vårpropositionen. Man talar om småföretagarna som måste få sina krav tillgodosedda. Bäckström har ett flertal gånger talat om infrastruktur. Taken i socialförsäkringssystemet lyfts fram. Vi har hört om diskrepansen mellan vårpropositionen och Göran Perssons och Gudrun Schymans debattartikel i Dagens Nyheter.

Sedan är det Miljöpartiet. Här har vi fått lyssna till Yvonne Ruwaida, som gör en fullständigt famös liknelse mellan offentlig sjukvård och privat sjukvård. Hon försöker bortförklara möjligheten till produktivtetsutveckling. Jag rekommenderar Yvonne Ruwaida att studera hur det gick till i Trabantfabriken i Östtyskland – hur lång väntetiden var, hur miljövänliga produkterna var – jämfört med Volkswagenfabriken i Wolfsburg, ett privat alternativ. Fundera lite grann på detta.

Men detta är inte det värsta, herr talman. Det värsta är att när Yvonne Ruwaida säger detta sågar hon samtidigt av den gren hon själv har byggt upp hela resonemanget om arbetstidsförkortning på. Miljöpartiet har tidigare framhållit hur det går med arbetstidsförkortningen. Yvonne Ruwaida har efterlyst besked från finansministern. Nu underkänner hon att det kan finnas produktivetsförbättringar som skulle kunna leda till en arbetstidsförkortning.

Det är naturligtvis en röra för den arme finansministern när han ska försöka regera landet med stöd av dessa partier. Jag förstår att han vill ägna så mycket som möjligt av tiden åt att ställa frågor till oppositionen. Han har nu också fått en del svar.

Herr talman! Det är ändå så att läget är allvarligt. Vi har oerhört konjunktürkänsliga finanser. När det nu går nedåt kommer de offentliga finanserna att försämrast i rask takt. Vi har den högsta arbetslösheten någonsin när vi går ut ur en högkonjunktur, och vi har 500 miljarder kronor högre statsskuld den här gången när vi går in i en lågkonjunktur. Sverige behöver nu en ny och handlingskraftig regering som har en ideologi som gör att det går att få i gång de långsiktiga tillväxtskapande krafterna.

Anf. 36 LENA EK (c):

Herr talman! Mycket ska man höra i en debatt som denna. Frågan är om inte priset är när vi får höra från Yvonne Ruwaida att det faktum att småhusägarna betalar mer skatt i år än förra året, trots finansministerns personliga löfte att så inte ska ske, är en regionalpolitisk reform. Det gör mig minst sagt häpen.

Man kan fundera över vad som har kommit ut av debatten. Regionalpolitiken ligger för fåfot. Det görs ingenting åt fastighetsskatten och situationen för småhusägarna, trots löften. Infrastrukturpropositionen finns inte. Utgiftstaken är låsta på det området. Regeringen föreslår en ökning om 200 miljoner kronor om året. Det ger ungefär 100 meter väg

per kommun. Barnfamiljerna får äntligen en förändring vad gäller grundnivån i föräldraförsäkringen. Men eftersom regeringen vägrar att göra något systematiskt av detta äts förmodligen stora delar av den lilla höjningen upp av kombinationen av reglerna för socialbidrag och höjda skatter. Det enda rejäla vore att sänka skatten ordentligt för låginkomsttagare. De arbetslösa får sämre rättigheter eftersom de *bör* komma in i aktivitetsgarantin, inte *skall*. Företagarna får inga förbättringar alls. Polisen har inte berörts. Det finns mera pengar till polisen, men inte mer än att det betalar delar av de lån som polisen i sin helhet har på framtida anslag. Vi står mitt i historiens dyraste vårbruk. Skatterna på diesel gick upp med 11,7 öre vid årsskiftet. I stället för att ta bort detta – som både finansminister, jordbruksminister och statsminister har lovat – finns ingenting med.

De reformer som finns går på tvärs mot de rekommendationer som finns i bilagan, där alla tidigare misstag räknas upp. Förmodligen kommer den statsskuld vi har, som är dubbelt så hög som i början av 90-talet, att öka. Det ser vi redan av det försiktiga prognosalternativet här. Ska det sedan lånas till vägarna kommer det att sluta i ett eländes moras – trots att vi har ett så bra utgångsläge. Det är bekymmersamt minst sagt. För alla dem som har fått vara med och ta smällen av förra omgångens misstag, undrar man vad det är som man har lärt sig.

Jag har i den här debatten berört en del effekter av Socialdemokraternas nycentralism, liksom oförmågan att komma till rätta med regionala och sociala klyftor. Men det finns en annan ideologisk skiljelinje mellan Centern och socialdemokratin som har accentuerats de senaste åren. Det handlar om tron på den enskilda människans förmåga och vilja att fatta beslut om sitt eget liv, att människor kan vilja ha trygghet och självbestämmande i vardagen och inte bara ställas inför valet att köpa en viss modell om man vill ha trygghet. Det gäller subventionerad barnomsorg; vill du ha det får du lämna dina barn på dagis. Vill du ha höjt förmånsbelopp för äldre får du det om du bor på institution, inte om du vill bo kvar hemma. Vill du ha chans till en ny lägenhet kan du välja endast en tvårummare på 60 kvadratmeter. Vill du gå till doktorn finns bara landstingets läkare. Vill du ha dina barn i skola finns bara kommunala skolor. Bostadstilläggen når inte alla pensionärer.

På område efter område minskas mångfalden, förföljs mångfalden eller tillåts inte mångfalden. På område efter område ifrågasätts människors möjligheter till självbestämmande i vardagen.

Herr talman! Vi kommer att väcka en ekonomisk motion där vi ger svar på alla frågor och vår lösning på hur man ska ge utrymme för livskraft, livskvalitet och självbestämmande.

Anf. 37 KARIN PILSÄTER (fp):

Herr talman! Den här vårbudgeten har ett nytt omslag men ett gammalt innehåll. Den här vårbudgeten innehåller ett bokslut över tiden som har gått, men den innehåller inga slutsatser. Vi har fått se att regeringen inte längre anser att det var Bildt och Wibbe som raserade statsfinanserna hastigt och lustigt, men lite senare i debatten låter det som om finansministern ändå tror att det var Odell som gjorde det alldeles själv. Vad har ni lärt er av analysen av historien?

Prot. 2000/01:94
17 april

*Bordlägningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

Vad har ni lärt er av historien? Det tog tio år och mycket socialdemokratiskt motstånd att få ned de stora bostadssubventionerna. Er slutsats av det i dag, när det äntligen inte är bostadssubventioner som är gökungen i budgeten, är att införa nya byggsubventioner. Frågan är om ni har lärt er någonting över huvud taget.

Vi har ett utgångsläge som på sitt sätt är bra, men som på sitt sätt ställer mycket stora krav på fortsatt reformarbete. Utmaningarna är stora. Internationaliseringen är fantastisk, men den kräver att vi gör stora förändringar på hemmaplan.

Sedan är det den demografiska utmaningen. Det är fantastiskt att folk blir äldre, men det kräver att vi rustar välfärdssystemen på ett helt annat sätt.

Utmaningen finns i jämställdhetsfrågan, att kvinnor och män ska ha samma möjligheter. Det betyder inte att allting ska bli likadant eller att ni – finansministern har ställt sig längst bak i kammaren – ska bestämma hur kvinnorna ska ha det, utan kvinnorna ska få mer makt i sina egna liv.

Integrationspolitiken är en jättestor utmaning. Hur ska Sverige bli ett land för alla som bor här, inte bara för dem som är rika, vita, friska, medelålders män?

För att vi ska kunna rusta Sverige för en långsiktigt uthållig tillväxt, måste man vårda de välståndsbildande krafterna. Bara den privata sektorn är en skattebas som kan finansiera den offentliga sektorn. Då är det ganska patetiskt att det enda som det står om hur det ska gå till är att den s.k. Simplexgruppen ska fortsätta att arbeta. Vi har redan förut frågat om den över huvud taget har börjat arbeta eller om den möjligen är död, om den är en papegoja som sover, eller om den över huvud taget ska få någon semester. Detta är regeringens enda förslag på det området.

Vi liberaler, som har höga ambitioner på välfärdsområdet, kan inte utlova några gigantiska skattesänkningar. Vi måste också vara de som ligger allra främst när det gäller att se till att det privata näringslivet får goda möjligheter till växtkraft och att det som betalas med gemensamma medel fungerar på ett sådant sätt att vi verkligen får valuta för våra skattepengar.

Ett sätt att se till att detta fungerar är att släppa loss den stora kvinnekraft som finns i den offentliga sektorn. Kvinnor är också människor, men fler. Och kvinnor kan bestämma själva. Kvinnor kan göra mycket mer än vad Bosse Ringholm någonsin tror.

Vi har sett att ni i budgeten inte har något förslag på socialförsäkringsreform. Kanske vill ni göra något åt taken. Ni har ingen skattereform. Kanske ska ni göra något åt egenavgifterna. Ni har ingen reform av arbetstid och arbetsmarknad. Ni föreslår 700 miljoner till nya arbetsförmedlare och ny organisation på Arbetsmarknadsverket.

Detta, mina vänner, är inte det som kommer att leda Sverige in i en bättre framtid. Vi folkpartister kommer att lägga fram ett sådant förslag den 2 maj. Det handlar om att människor själva ska få bestämma mer i sina egna liv.

Anf. 38 YVONNE RUWAIDA (mp):

Herr talman! Jag skulle vilja se Mats Odell köra buss i 400 kilometer i timmen. Det är nämligen det som skulle krävas om man skulle ha pro-

duktivitetsökningar på 3 % varje år sedan man började med busstransporter i Sverige.

Jag säger inte att man inte kan få produktivitetsökningar i alla branscher. Men i många branscher inom den offentliga sektorn, inom vård och omsorg och inom kollektivtrafiken, finns det en gräns för hur mycket produktivitetsökning man genom ett trollslag, nämligen privatiseringar, kan få till stånd. Genom privatiseringar kan man inte få detta.

Däremot visar det sig att om man genomför en arbetstidsförkortning inom vård och omsorg blir färre människor sjukskrivna och utbrända. Det som händer i dag är att när fler blir sjukskrivna och utbrända blir det en ökad press på den personal som finns kvar, och då blir fler av dem sjukskrivna och utbrända. Det är den onda cirkel vi har i dag. Den går att bryta genom en arbetstidsförkortning. Men då måste också fler anställas inom vård och omsorg. Det är vi medvetna om. I andra branscher har man ett större utrymme för produktivitetsökningar. Men det har man inte på samma sätt inom vård och omsorg. Det tror jag ändå att kristdemokraterna och Mats Odell är medvetna om. Annars kanske Mats Odell kan byta yrke och bli bussförare och visa att det går.

Sysselsättningen i Sverige ökar, och det är positivt. Den ökar främst inom den privata sektorn. När den borgerliga oppositionen pratar låter det som om vi inte har någon tillväxt i Sverige och som om företagen inte har bra villkor. Hur kommer det sig då att vi ser en ökad sysselsättning inom den privata sektorn? Det är ju vad vi ser i dag.

Däremot oroas jag av att vi ser en fortsatt diskriminering. Vi ser en skillnad mellan kvinnor och män. Vi ser en diskriminering av människor med utländsk bakgrund. Skulle vi göra som moderaterna vill – och som de andra borgerliga partierna verkar hålla med om – och införa ett liknande system som man har i USA skulle det förmodligen leda till att vi får fler människor som har ett arbete men som är fattiga.

I USA har 25 % av löntagarna löner under fattigdomsstrecket. Den stora majoriteten av dem är kvinnor. 60 % av de ensamstående kvinnorna med barn i USA – i det som är moderaternas modelland, något som de andra borgerliga partierna hakar på – lever under fattigdomsstrecket. Det är kvinnor som har ett arbete, så vi får en ökad sysselsättning. Men vi måste få det på ett sätt som gör att vi har en jämställdhet, att människor kan leva på sin lön.

När det gäller diskriminering gör vi nu i den här budgeten en del insatser som är viktiga. Vi inför t.ex. något som heter regional diskrimineringsombudsman på ett antal ställen i landet. Jag tror att det är en insats som kan betyda mycket, även om det är lite pengar. Vi måste arbeta mycket mer med att motarbeta diskriminering. Samtidigt ger vi också pengar till NUTEK för företagsrådgivning åt invandrare men också för att kunna fortsätta med den framgångsrika företagsrådgivning åt kvinnor som man har haft och som speciellt har gynnat kvinnor i glesbygd.

Det finns en hel del i Sverige som fortfarande är dåligt och som kan bli bättre. Men jag blir ändå upprörd när jag hör de borgerliga partiernas svartmålning av den svenska ekonomin och de svenska företagen. Vi ser en utveckling i Sverige som är positiv på många olika sätt. Vi har ett ganska gott välstånd i Sverige, ett ganska bra trygghetssystem. Jag skulle vilja förändra det lite grann.

Prot. 2000/01:94
17 april

*Bordlägningsdebatt
med anledning av vår-
propositionen*

Vi har också satsningar på utbildning. Det som Karin Pilsäter inte gillade, att vi tidigare hade pengar till Kunskapslyftet, har bidragit till att vi har kunnat öka arbetskraftsutbudet. Människor som har behövt vidareutbildning har kunnat få det. Här är Sverige unikt. Det är därför Sverige ändå har kunnat stå sig ganska bra och öka sysselsättningen under den högkonjunktur som har varit.

Det som oroar mig, och det framgår också i budgeten där det nu finns gröna nyckeltal, är att vi har en fortsatt ökande miljöskuld. Vi har t.ex. ökande koldioxidutsläpp. Det har vi därför att vi har en god tillväxt och samtidigt inte har lyckats göra tillräckligt mycket på miljösidan. Här behöver vi en fortsatt skatteväxling. Det är en skatteväxling vi vill ha, inte en skattehöjning, så att det blir mer ekonomiskt lönsamt att förändra energisystemen, att förändra transportsystemen. Det är nödvändigt.

Sedan vill jag uttrycka en besvikelse över många kommun- och landstingspolitiker. Vi införde i den förra budgeten en halvering av kollektivtrafikmomsen. Det var för att gynna kollektivtrafiken. Det har också gynnat glesbygden i Sverige. Problemet var att många kommun- och landstingspolitiker använde de pengarna till annan verksamhet än till att utveckla kollektivtrafiken. Och det är synd. Men det är en del av det kommunala självstyre vi har. Här måste vi fortsätta sätta press så att man ser till att utveckla kollektivtrafiken i glesbygden.

Överläggningen var härmed avslutad.

Propositionen bordlades.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 3, 4, 5 och 6 april.

3 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden

Förste vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträden fredagen den 2 och fredagen den 9 mars inkommit.

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Skrivelse
2000/01:114 till utrikesutskottet

Motioner
2000/01:L8 och L9 till lagutskottet
2000/01:Ju19 till justitieutskottet
2000/01:So35–So38 till socialutskottet
2000/01:L10 till lagutskottet

Anmälades och bordlades

Proposition

2000/01:121 Vissa frågor inför den allmänna fastighetstaxeringen år 2003, m.m.

Skrivelser

2000/01:101 Årsredovisning för staten 2000

2000/01:102 Utvecklingen inom den kommunala sektorn

Motioner

med anledning av prop. 2000/01:78 Rätt att arbeta till 67 års ålder

2000/01:A13 av Maria Larsson m.fl. (kd)

2000/01:A14 av Margareta Andersson m.fl. (c)

2000/01:A15 av Cristina Husmark Pehrsson (m)

2000/01:A16 av Mikael Odenberg m.fl. (m)

2000/01:A17 av Hans Andersson m.fl. (v)

2000/01:A18 av Barbro Feltzing m.fl. (mp)

med anledning av prop. 2000/01:80 Ny socialtjänstlag m.m.

2000/01:So46 av Alice Åström och Yvonne Oscarsson (v)

2000/01:So47 av Kenneth Johansson m.fl. (c)

2000/01:So48 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m)

2000/01:So49 av Lena Sandlin-Hedman och Carin Lundberg (s)

2000/01:So50 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp)

2000/01:So51 av Bo Lundgren m.fl. (m)

2000/01:So52 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd)

2000/01:So53 av Lotta Nilsson-Hedström och Kerstin-Maria Stalin (mp)

med anledning av prop. 2000/01:81 Omskärelse av pojkar

2000/01:So39 av Bertil Persson (m)

2000/01:So40 av Chris Heister m.fl. (m)

2000/01:So41 av Carina Hägg (s)

2000/01:So42 av Kia Andreasson och Kerstin-Maria Stalin (mp)

2000/01:So43 av Kenneth Johansson m.fl. (c)

2000/01:So44 av Tasso Stafilidis m.fl. (v, s)

2000/01:So45 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd)

med anledning av prop. 2000/01:84 Kommunal uppdragsverksamhet

2000/01:K6 av Ingvar Svensson m.fl. (kd)

2000/01:K7 av Hans Stenberg m.fl. (s)

2000/01:K8 av Per Unckel m.fl. (m)

2000/01:K9 av Helena Bargholtz m.fl. (fp)

med anledning av prop. 2000/01:93 ILO:s konvention och rekommendation om de värsta formerna av barnarbete m.m.

2000/01:A12 av Elver Jonsson m.fl. (fp)

med anledning av prop. 2000/01:94 Radio och TV i allmänhetens tjänst
2002–2005

2000/01:Kr1 av Bo Lundgren m.fl. (m)
2000/01:Kr2 av Margareta Andersson och Birgitta Carlsson (c)
2000/01:Kr3 av Rigmor Stenmark (c)
2000/01:Kr4 av Lena Sandlin-Hedman och Rinaldo Karlsson (s)
2000/01:Kr5 av Jan Björkman m.fl. (s)
2000/01:Kr6 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m)
2000/01:Kr7 av Lennart Kollmats m.fl. (fp)
2000/01:Kr8 av Inger Davidson m.fl. (kd)
2000/01:Kr9 av Sonja Fransson (s)
2000/01:Kr10 av Amanda Agestav och Magnus Jacobsson (kd)
2000/01:Kr11 av Göte Jonsson (m)
2000/01:Kr12 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m)
2000/01:Kr13 av Gunnel Wallin och Åke Sandström (c)

med anledning av prop. 2000/01:95 Lag om vägtrafikregister m.m.
2000/01:T11 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m)
2000/01:T12 av Per-Richard Molén m.fl. (m)

med anledning av prop. 2000/01:96 Sjukersättning och aktivitetsersättning i stället för förtidspension

2000/01:Sf30 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m)
2000/01:Sf31 av Margit Gennser m.fl. (m)
2000/01:Sf32 av Birgitta Carlsson m.fl. (c)
2000/01:Sf33 av Bo Könberg m.fl. (fp)
2000/01:Sf34 av tredje vice talman Rose-Marie Frebran m.fl. (kd)
2000/01:Sf35 av Kerstin-Maria Stalin och Barbro Feltzing (mp)

med anledning av prop. 2000/01:97 Vissa ändringar i alkohollagen

2000/01:So54 av Inger Lundberg (s)
2000/01:So55 av Chris Heister m.fl. (m)
2000/01:So56 av Kenneth Johansson m.fl. (c)
2000/01:So57 av Margareta Cederfelt och Mikael Odenberg (m)
2000/01:So58 av Nils-Erik Söderqvist och Göran Magnusson (s)
2000/01:So59 av Bo Könberg m.fl. (fp)
2000/01:So60 av Ingrid Burman m.fl. (v)
2000/01:So61 av Lotta Nilsson-Hedström m.fl. (mp)
2000/01:So62 av Lars Gustafsson m.fl. (kd)
2000/01:So63 av Elver Jonsson m.fl. (fp, s, mp)

med anledning av prop. 2000/01:107 Bidrag vid korttidsstudier och vissa andra studiestödsfrågor

2000/01:Ub43 av Lennart Fridén (m)
2000/01:Ub44 av Beatrice Ask m.fl. (m)
2000/01:Ub45 av Ulf Nilsson m.fl. (fp)
2000/01:Ub46 av Sofia Jonsson m.fl. (c)
2000/01:Ub47 av Erling Wälivaara m.fl. (kd)

med anledning av prop. 2000/01:108 Åtgärder mot inställda huvudförhandlingar i brottmål vid tingsrätterna m.m.
2000/01:Ju20 av Kia Andreasson m.fl. (mp)
2000/01:Ju21 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd)

Prot. 2000/01:94
17 april

med anledning av prop. 2000/01:111 Skyddet för vissa djur- och växtarter och deras livsmiljöer
2000/01:MJ34 av Harald Nordlund (fp)
2000/01:MJ35 av Göte Jonsson m.fl. (m)
2000/01:MJ36 av Eskil Erlandsson m.fl. (c)

med anledning av prop. 2000/01:113 Vissa ledningsfrågor inom det militära försvaret m.m.
2000/01:Fö17 av Berit Jóhannesson m.fl. (v)
2000/01:Fö18 av Lilian Virgin (s)
2000/01:Fö19 av Henrik Landerholm m.fl. (m)
2000/01:Fö20 av Åke Carnerö m.fl. (kd)

med anledning av prop. 2000/01:116 Förlängd giltighetstid för vissa bestämmelser om kommunala bostadsföretag
2000/01:Bo9 av Knut Billing m.fl. (m, kd, c, fp)

Justitieutskottets betänkande
2000/01:JuU19 Brottsförebyggande arbete

Lagutskottets betänkande
2000/01:LU18 Förfälskade fångeshandlingar vid ansökan om lagfart

Kulturutskottets betänkande
2000/01:KrU7 Folkbildning

6 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 6 april

2000/01:373 av *Morgan Johansson* (s) till utrikesminister Anna Lindh
Säkerheten för befolkningen i norra Irak
2000/01:374 av *Karin Wegestål* (s) till kulturminister Marita Ulvskog
Medierna och den politiska makten
2000/01:375 av *Ewa Thalén Finné* (m) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Bostadsbyggandet

den 9 april

2000/01:376 av *Elver Jonsson* (fp) till näringsminister Björn Rosengren
Trafiksäkerheten

2000/01:377 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till finansminister Bosse Ringholm

Öl- och vinskatten

2000/01:378 av *Runar Patriksson* (fp) till miljöminister Kjell Larsson
Överklaganderegler

den 10 april

2000/01:379 av *Stefan Attefall* (kd) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Hyresrätten

2000/01:380 av *Carl Erik Hedlund* (m) till finansminister Bosse Ringholm

Avdragsrätt för kultursponsring

2000/01:381 av *Karl-Göran Biörsmark* (fp) till statsrådet Maj-Inger Klingvall

Palestinaflyktingar

2000/01:382 av *Leif Carlson* (m) till socialminister Lars Engqvist

Förändringar i läkemedelssubventionen

2000/01:383 av *Chatrine Pålsson* (kd) till socialminister Lars Engqvist

Xenical och Viagra i läkemedelssubventioneringssystemet

2000/01:384 av *Alf Svensson* (kd) till socialminister Lars Engqvist

Stamcellsforskningen

2000/01:385 av *Per Bill* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Universitetens och högskolornas indirekta kostnader

Interpellationerna 373–382 redovisas i bilaga som fogats till detta snabbprotokoll.

Interpellationerna 383–385 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 24 april.

7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 9 april

2000/01:1032 av *Elizabeth Nyström* (m) till finansminister Bosse Ringholm

Beskattning av drivmedel

2000/01:1033 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till finansminister Bosse Ringholm

Dieselskatten för jord- och skogsbruk

2000/01:1034 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till finansminister Bosse Ringholm

Flyttningar och fastighetsskatten

2000/01:1035 av *Erling Wälivaara* (kd) till jordbruksminister Margareta Winberg

Vildlax i Kalixälven

2000/01:1036 av *Lena Sandlin-Hedman* (s) till statsrådet Britta Lejon
Folkomröstning om EMU

2000/01:1037 av *Britt-Marie Lindkvist* (s) till statsrådet Ingela Thalén
Ny arbetsskadeförsäkring
2000/01:1038 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till statsrådet Ingela Thalén
Bostadsbidrag och fiktiv reavinst
2000/01:1039 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till statsrådet Ingela Thalén
Finansieringen av äldre invandrares försörjningsstöd
2000/01:1040 av *Sten Tolgfors* (m) till socialminister Lars Engqvist
Barnstödet
2000/01:1041 av *Ulla Hoffmann* (v) till socialminister Lars Engqvist
Könskvotering i medicinsk forskning
2000/01:1042 av *Sten Tolgfors* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Kvaliteten på den kommunala skolan för barn med funktionshinder
2000/01:1043 av *Sten Tolgfors* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Våldsbrott i skolan
2000/01:1044 av *Sten Tolgfors* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Kommunernas ansvar för barn med funktionshinder
2000/01:1045 av *Ewa Thalén Finné* (m) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
Tredjelandsmedborgares möjlighet att arbeta i Öresundsregionen
2000/01:1046 av *Roy Hansson* (m) till försvarsminister Björn von Sydow
Finansieringen av Sveriges deltagande i EU:s krishanteringsstyrka
2000/01:1047 av *Inga Berggren* (m) till miljöminister Kjell Larsson
Vindkraftsindustrins externa kostnader

den 10 april

2000/01:1048 av *Helena Zakariasén* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Situationen i Karlskoga
2000/01:1049 av *Helena Bargholtz* (fp) till socialminister Lars Engqvist
Utredningar om de homosexuellas situation
2000/01:1050 av *Gunnel Wallin* (c) till socialminister Lars Engqvist
Subventionering av läkemedel
2000/01:1051 av *Lennart Kollmats* (fp) till kulturminister Marita Ulvskog
Inkomstgarantin för konstnärer
2000/01:1052 av *Anita Sidén* (m) till socialminister Lars Engqvist
Försäkringskassan
2000/01:1053 av *Sten Tolgfors* (m) till kulturminister Marita Ulvskog
Bielkemässen
2000/01:1054 av *Cristina Husmark Pehrsson* (m) till socialminister Lars Engqvist
Självordsprevention

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till detta snabbprotokoll.

Prot. 2000/01:94
17 april

8 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 11 april

2000/01:977 av *Nils-Göran Holmqvist* (s) till näringsminister Björn Rosengren

Konkurrensutsättning av Banverkets drift och underhåll

2000/01:982 av *Ola Sundell* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Statens ägande i Assi Domän

2000/01:983 av *Magnus Jacobsson* (kd) till näringsminister Björn Rosengren

Väg 44

2000/01:984 av *Per-Richard Molén* (m) till statsminister Göran Persson

Den allmänna infrastrukturen

2000/01:986 av *Karl-Göran Biörsmark* (fp) till utbildningsminister

Thomas Östros

Biståndsarbete med studielån

2000/01:991 av *Tomas Högström* (m) till statsrådet Ulrica Messing

Demokratins värden

2000/01:994 av *Ewa Thalén Finné* (m) till statsrådet Leif Pagrotsky

Priset för att resa över Öresundsbron

2000/01:996 av *Rolf Gunnarsson* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Kunskapsprov för körkort

2000/01:999 av *Margareta Cederfelt* (m) till finansminister Bosse Ringholm

Bristerna i det kommunala utjämnningssystemet

2000/01:1000 av *Margareta Cederfelt* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Väginvesteringar

2000/01:1001 av *Helena Bargholtz* (fp) till jordbruksminister Margareta Winberg

Jämställdheten i statliga bolag

2000/01:1002 av *Magda Ayoub* (kd) till statsrådet Mona Sahlin

SFI och a-kassa

2000/01:1003 av *Ulla Hoffmann* (v) till statsrådet Ingela Thalén

Rehabilitering av arbetslösa som är sjuka

2000/01:1004 av *Yvonne Ångström* (fp) till näringsminister Björn Rosengren

Säkerhetsutrustning för traktorer och övriga arbetsfordon

2000/01:1005 av *Sven Bergström* (c) till näringsminister Björn Rosengren

Fungerande godstrafik

2000/01:1006 av *Yilmaz Kerimo* (s) till utrikesminister Anna Lindh

Historieforskning om folkmord i Turkiet

2000/01:1008 av *Kenneth Johansson* (c) till näringsminister Björn Rosengren

Järnvägskapaciteten mellan Falun och Borlänge

2000/01:1009 av *Anne-Katrine Dunker* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Tågförseningar

2000/01:1010 av *Anne Ludvigsson* (s) till socialminister Lars Engqvist
Handikappades inkomstgräns för ersättning till godman/förvaltare

2000/01:1012 av *Helena Zakariasén* (s) till försvarsminister Björn von Sydow

Utbildning av nazister inom försvaret

2000/01:1013 av *Yvonne Oscarsson* (v) till justitieminister Thomas Bodström

Straffmätning för poliser

2000/01:1014 av *Harald Nordlund* (fp) till justitieminister Thomas Bodström

Välgörenhetsorganisationers insamlingsverksamhet

2000/01:1015 av *Harald Nordlund* (fp) till utbildningsminister Thomas Östros

Miljöforskningen

2000/01:1016 av *Mikael Oscarsson* (kd) till näringsminister Björn Rosengren

Uppsala resecentrum

2000/01:1017 av *Jeppe Johnsson* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Konkurslagen

2000/01:1019 av *Per-Richard Molén* (m) till statsrådet Mona Sahlin

Posten AB

2000/01:1020 av *Berit Jóhannesson* (v) till statsrådet Maj-Inger Klingvall

Utvecklingen i Östtimor

2000/01:1023 av *Anita Sidén* (m) till statsrådet Ingela Thalén

Tvillingföräldrar och föräldraförsäkringen

2000/01:1027 av *Inger René* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Oljeutsläpp

2000/01:1028 av *Marianne Samuelsson* (mp) till utrikesminister Anna Lindh

Kärnavfallsförvaring i Minsk

2000/01:1030 av *Morgan Johansson* (s) till statsrådet Ulrica Messing

Plantering av ädellövskog

2000/01:1031 av *Maria Larsson* (kd) till näringsminister Björn Rosengren

Stambanan

den 12 april

2000/01:1007 av *Cristina Husmark Pehrsson* (m) till miljöminister Kjell Larsson

Miljökrav på utlandsregistrerade fordon

2000/01:1025 av *Jan Erik Ågren* (kd) till miljöminister Kjell Larsson
Sellafield

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 24 april.

Prot. 2000/01:94
17 april

Prot. 2000/01:94
17 april

9 § Kammaren åtskildes kl. 12.58.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början t.o.m. 1 § anf. 19 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

1 § Bordlägningsdebatt med anledning av vårpropositionen.....	1
Anf. 1 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	1
Anf. 2 GUNNAR HÖKMARK (m).....	4
Anf. 3 LARS BÄCKSTRÖM (v)	7
Anf. 4 MATS ODELL (kd)	9
Anf. 5 LENA EK (c)	12
Anf. 6 KARIN PILSÄTER (fp).....	15
Anf. 7 YVONNE RUWAIDA (mp)	17
Anf. 8 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	20
Anf. 9 GUNNAR HÖKMARK (m) replik	23
Anf. 10 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	23
Anf. 11 GUNNAR HÖKMARK (m) replik	24
Anf. 12 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	25
Anf. 13 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik	26
Anf. 14 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	27
Anf. 15 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik	28
Anf. 16 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	28
Anf. 17 MATS ODELL (kd) replik	29
Anf. 18 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	30
Anf. 19 MATS ODELL (kd) replik	30
Anf. 20 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	31
Anf. 21 LENA EK (c) replik	32
Anf. 22 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	33
Anf. 23 LENA EK (c) replik	33
Anf. 24 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	34
Anf. 25 KARIN PILSÄTER (fp) replik	34
Anf. 26 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	35
Anf. 27 KARIN PILSÄTER (fp) replik	36
Anf. 28 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	37
Anf. 29 YVONNE RUWAIDA (mp) replik	37
Anf. 30 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	37
Anf. 31 YVONNE RUWAIDA (mp) replik	38
Anf. 32 GUNNAR HÖKMARK (m).....	38
Anf. 33 LARS BÄCKSTRÖM (v)	39
Anf. 34 KARIN PILSÄTER (fp) replik	41
Anf. 35 MATS ODELL (kd)	41
Anf. 36 LENA EK (c)	42
Anf. 37 KARIN PILSÄTER (fp).....	43
Anf. 38 YVONNE RUWAIDA (mp)	44
2 § Justering av protokoll.....	46
3 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-	
nämndssammanträden	46
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	46
5 § Bordläggning.....	47

6 § Anmälan om interpellationer	49
7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	50
8 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	52
9 § Kammaren åtskildes kl. 12.58.	54